విడిప్రతిక ౧అణా

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

The First Telugu Bi Weekly in Andhra Desa and the only Telugu New paper for H E H The Nizam s Dominions
HYDERABAD Deccan

103211

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా ౬ రూ | **Monday 19—8—1935** | అర్ధ సం॥ చందా ౩ రూ

సంపుటము ౧౦. | త్రూపుబజారు, హైదరాబాదు - దక్కన్. | Vol. 10
సంచిక ౨౯. | శా శ ౧౮౫౭ శ్రీ యువ సం॥ శ్రావణబ. ౬ సోమవారము ౧౭ మెహర్ ౧౩౪౪ ఫ. | No. 29.

మరల సంస్థాన ప్రజా సంఘముల అనుమానములు

భూలాభాయి గారి ప్రకటనలయెడ కోపము

సంస్థాన ప్రజా సంఘ ప్రత్యుత్తరము

బొంబాయి: ఆగస్టు ౧౭:-

అఖిలభారత సంస్థాన ప్రజా సమావేశమునకు జనరలు కార్యదర్శులగు బలవంతరాయి మెహత, మణిశంకర త్రివేణిగార్లు ఈ క్రింది ప్రకటనను పంపిరి:—

సంస్థానములపట్ల వర్కింగు కమిటీ తెల్పిన వైఖరినిగాని, ఆవైఖరితో ఏకీభవింతుమని భూలాభాయి దేశాయిగారిటీవల వ్రాసిన లేఖను గాని మేమిప్పుడు వివరముగా పరిశీలింపము. కాని ఇప్పుడు రెండు ముఖ్య విషయములను మాత్రము తెలుపవలసి యున్నది.

వర్కింగు కమిటీ నిర్ణయముగాని, దేశాయిగారి లేఖగాని మేమడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పుటలేదు. మేమడిగిన సంస్థాన ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యమును, ఫెడరల్ రాజ్యాంగమునందు పౌరసత్వహక్కులు అట్టివిలేని రాజ్యాంగమును ఆమోదింప వీలులేదని కాంగ్రెసు తీర్మానించవలెనని. ఈటి విషయమై వర్కింగు కమిటీ తీర్మానము స్పష్టముగా నేమియు తెలుపలేదు. ఇండియా బిల్లును సవరణల నొనరించి లాభము లేదని మాకు తెలుపుచున్నది. మేమట్లు కోరియుంటిమా? ఇండియా బిల్లును నిరాకరించుటలో కాంగ్రెసుకు మేము తీసిపోము.

దేశాయిగారు ఇటీవల వ్రాసిన లేఖలలో తాము బెంగుళూరులో తెలిపిన అభిప్రాయముపై చెలరేగిన వాదప్రతివాదములు శాంతించుగాక యనికోరిరి. సంస్థానప్రజలను మాటలచే ఇండియా బిల్లునుండి ఎత్తివేయవలె ననియు, సంస్థానాధిపతులు (సంస్థాన ప్రజలు కాదు) ఫెడరల్ రాజ్యాంగ శాసన సభలలో ప్రాతినిధ్యము కలిగియుండవలెనని వారు బెంగుళూరులో తెలిపినదానికి, వర్కింగు కమిటీ గాని వారి ఉత్తరముగాని కారణము తెల్పుట లేదు.

ఫెడరల్ రాజ్యాంగమునందు పౌరసత్వపు హక్కులు సంస్థానప్రజలకుండి, ఫెడరల్ కోర్టుచే సంరక్షింపబడునట్టియు, ఫెడరల్ శాసన సభయందు సంస్థాన ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యముండునట్టియు రాజ్యాంగ విధానము కావలెనని కాంగ్రెసువారు పట్టుపట్టెదరా? దీనికి స్పష్టమగు సమాధానము మేము కోరునది.

రౌండుటేబిల్ సమావేశమునకు కాంగ్రెసు తరపున ఏకైక ప్రతినిధిగా వెడలి యుండిన గాంధిగారు, రౌండు టేబిల్ సమావేశమునం దొసగిన యుపన్యాసములందు పైరెండు అంశములు (సంస్థాన ప్రజా ప్రాతినిధ్యము, పౌరసత్వహక్కు) అంగీకరింపబడని రాజ్యాంగ విధానముతో కాంగ్రెసు తృప్తిపడజాలదని విన్నవించిరి. మహాత్ములు చెప్పినదానికి కాంగ్రెసు బద్ధముకదాయని మేము సంతసించుచుండగా భూలాభాయి దేశాయి గారి యుపన్యాసము ఆశాభంగము కలుగజేసినది. భూలాభాయి దేశాయిగారు అసెంబ్లీలో కాంగ్రెసు పార్టీ నాయకులు గాని సామాన్యులు గారు. వారే యిట్లు పలుకుచుండగా, సంస్థాన ప్రజలకు సందేహములు పొడముటలో ఏమిఆశ్చర్యము? గనుక సందేహనివృత్తి చేయుచు గాంధి గారి అభిప్రాయములను కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీయైనను లేక అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీయైనను అంగీకరించి కాంగ్రెసు సమావేశమునందు తీర్మానముగా కొనివచ్చి అంగీకరింపజేయుట కర్తవ్యము. భూలాభాయి దేశాయిగారు తమ అంగీకారము తెలుపలేదు. అంతేకాని కాన్‌స్టిట్యుయెంటు అసెంబ్లీ వచ్చువరకు ఏమియు నిర్ణయింప వీలులేదు, వేచియుండుడు అనుట బాగుండదు. ఏలన కాన్‌స్టిట్యుయెంటు అసెంబ్లీనిగురించి ఊరక మాట్లాడుకొనుటేగాని దానినిర్మాణము, అది చేయవలసినపని మొదలగువిషయము లింకను నిర్ణయము కాకుండనే యున్నవి. కాబట్టి దానికొరకు వేచియుండక వెంటనే కాంగ్రెసు విషయమై తీర్మానించ వలెను. అప్పుడు భూలాభాయి గారు కోరినట్లు వాదోప వాదములు శమింప గలవు.

మధ్య ఇండియా సంస్థాన ప్రజా సమావేశమునకు కార్యదర్శులగు జయనారాయణ్ వ్యాస్ కన్హయాలాల్ వైద్యగార్లును గొప్ప జాతీయనాయకులగు కన్వార్ రణజిత్ సింగుగారును ఈ క్రింది ప్రకటన చేసిరి:—

కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ తీర్మానమును దేశాయిగారిలేఖను జాగ్రతగా చదివితిమి. సంస్థాన ప్రజలపట్ల కాంగ్రెసు తనవిధిని సరిగా నిరూపించలేదు.

దేశాయిగారి లేఖలో సంస్థాన ప్రజలను గురించి కొన్ని సానుభూతి వాక్యములు కలవు గాని మధ్య ఇండియా సంస్థానాధీశులకు బారొసగిన సలహాసలిగము అట్టి వాక్యములు తెలిపినమాత్రమున మాసిపోజాలదు. దేశాయిగారిబోటి ప్రజాకయములు లేసి ధనవంతుల తెగకుచెందిన కాంగ్రెసువాదులను వాకోట్ల సంస్థాన ప్రజల హక్కులకు భంగము కలిగించు మాటలాడకలదనియే మేము కోరునది. అట్టిమాటలవలన బ్రిటిషు భారత దేశమునకు సంస్థానములకు నిజమగు సఖ్యము ఐక్యము కలుగు అవకాశము తప్పిపోవును.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీయైనను వర్కింగు కమిటీవలెను, దేశాయిగారివలెను సిగ్గు నపులక, సంస్థాన ప్రజలపట్ల కాంగ్రెసు వైఖరిని స్పష్టముగా నిర్ణయించుగాక.

వర్కింగు కమిటి సభ్యులగు శార్దూలసింగుగారు పై ప్రకటనను గురించి అడుగగా ఇట్లు చెప్పిరి.—

గాంధిగారిని కాంగ్రెసు ఎన్నడును కాదనలేదు. వారుచేసిన వాగ్దానములు చెల్లించవలసిన విధి కాంగ్రెసునకు గలదు. గాంధిగారు రెండవ రౌండుటేబిలుసభలో సంస్థాన ప్రజలను గురించి తెలిపిన విషయములను వర్కింగుకమిటీ అంగీకరించును. అంగీకరించకపోవుట కధికారము లేదు.

గాంధిగారి వాగ్దానములు గూడ చాలనియెడల ఇంకేమి వారల తృప్తిపరచునో చెప్పజాలను. తృప్తిపడు నెడల గాంధిగారి వాగ్దానములను కాంగ్రెసు అంగీకరింపదని తలచి, మరల మరల నిర్ధారణలు కోరుట కవసరము కనుపింపదు. కాంగ్రెసు ఎన్నడును గాంధిగారిమాట లనదికాదని చెప్పలేదు.

భూలాభాయి దేశాయిగారిని కూడ కాంగ్రెసు చేయవలసిన తీర్మానమువంటి ప్రకటన చేయవలయునని కోరిరి. వారట్లు చేయునట్లు బలవంతపెట్టుటకు కాంగ్రెసున కధికారములేదు. కాంగ్రెసప్రత్యుల వా రిటీవల వ్రాసిన లేఖవలన అన్ని అపోహలు తొలగిపోవలసి యుండును.

కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ తీర్మానము అస్పష్టముగా నున్నదనియు, సంస్థానముల పట్ల ముభావముగా నుండు వైఖరి ఫెడరేషను రాకముందు చెల్లియుండునుగాని ఫెడరేషను వచ్చు ఈ సమయమున కాదనియు సంస్థాన ప్రజా సమావేశము తీర్మానించి, కాంగ్రెసువారీ క్రింది విధముగ సంస్థానములపట్ల తమ వైఖరిని స్పష్టపరుపవలెనని తీర్మానించిరి:—

౧. భారత సంస్థానములలో రాజకీయ కార్యక్రమము కాంగ్రెసు కొనసాగించుట.

౨. తనవద్ద డబ్బున్నంతవరకు ఆంగ్ల పరిపాలనలోనుండు భారతదేశభాగము, సంస్థానములు అనువిభేదము లేకుండ ఇట్టి కార్యక్రమము కొనసాగించును.

౩. డబ్బు చాలదను కారణము కొరకుతప్ప ఇతర కారణముల కొరకు సంస్థానములలో రాజకీయ కార్యక్రమము కొనసాగించుటను మానము.

౪. కాన్‌స్టిట్యుయెంటు అసెంబ్లీ (సంపూర్ణాధికారము గల ప్రజా ప్రతినిధుల అసెంబ్లీ) ఏర్పడినపుడు దానిలో ఆంగ్ల పరిపాలనలోనున్న భారత దేశవాసులకు ప్రాతినిధ్య మొసగబడు నిబంధనలపైననే సంస్థాన ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము ఒసగవలెను. అట్టి అసెంబ్లీ ఏర్పడనివో ఇప్పుడు ప్రవేశ పెట్టబడుచున్న ఫెడరల్ రాజ్యాంగ విధానమును కాంగ్రెసంగీకరింపదు, సంస్థాన ప్రజలు నంగీకరింపరు. పై విధముగా కాంగ్రెసు తీర్మానించవలెనని సంస్థాన ప్రజా సమావేశమువారు కోరుచున్నారు.

సంస్థానములపట్ల కాంగ్రెసు వైఖరిని జరుగబోవు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ మీటింగులో చర్చకుపెట్టి, చర్చ జరుగు సమయమున తమ అభిప్రాయములను తెలుపుటకు సంస్థాన ప్రజల ప్రతినిధుల కవకాశ మొసగవలెను. మ.

—

మా చిన్నకథ

అలవాటులో పొరబాటు

—"బావా!"

—"ఏం? చిట్టి మరదలా!"

—"నేనింకా చిట్టి మరదలేం? పది, నాలుగు, ఎన్ని?"

—"సలక్షై అయితే మరి సలిసుర దలూ!"

—"పో, బావా నీకు లెక్కలు రావా? ఏమీ రావు. నాకు తెలుసులే."

—"అవునవును. మరచిపోయా. బొగ్గులబస్తా కదూ!"

—"నీవో బియ్యం బస్తా."

—"నేంత లావుగా వున్నానటే!"

—"నేను మాత్రం అంతలావుగా వున్నానే!"

—"అబ్బే. నీవు మబ్బులలో మెరుపైతే."

—"అయితే నేను మాయమైపోవాలి. అక్కయ్య పిలుస్తోంది నే వెళ్లుతున్నా."

* * * * *

నిజానికి నన్నే అది చక్కని చుక్కనుమండీ ఈమాట మా ఆవిడ వినినా వురమై గర్జిస్తుంది మీకు మాత్రం రహస్యంగా చెప్తున్నా. నలుపులో వున్న తళతళ ఎరుపులో ఏముంది? ఎరుపెప్పుడూ డేంజరస్ సుమండీ మీకు తెలీకుంటే రైలువాళ్ల నడిగితే చెప్తారు. అసలు నల్లటి కాంతులుండ బట్టే ప్రపంచంలో స్నోలు, ఫేస్ పౌడర్లు, క్రీములు యింకా యెన్నో రకరకాలైన రాలన్ని పుట్టాయి. పాపం పీటి మనన్నిటిని పూసుకోవడం బట్టి నల్లదనానికి తలవంపులుగా వుండి, ఏటిమధ్యతలదాచుకొంటోంది. ఆదిగాక మేడేమూ స్కేట్ లో నల్లదనానికి డిమాండుమాకూడా లేదూ. మరి నవీనులలో నవీనత్వం లేకపోవడం వల్ల, మనవాళ్లు దేవుళ్లాడి నట్టే, ఎట్టిటి పిల్లలుకావాలీ అని సెర్చిలైట్లు వేసుకొని వెతుకుతారు ఇకుంటా వాళ్లకు నల్లదనంలో మహాతెలిక పోవడం ఒట్టే అని తేలింది నా రిసెర్చి వర్కులో. ఏ యూనివర్సిటీ అయినా ఈవిషయంలో ఒక డాక్టరేట్ డిగ్రీ పారేస్తా మంటే తీసీస్ వ్రాసి పంపుకుంటా. ఈ రిసెర్చి వర్కులోనా ఆబ్జెక్టు సాధకురాలే నాపెండ్లి అయినప్పటినుంచి వాచ్ చేశా. రోజు, రోజూ, ఆనెల ఆనెలా, ఆ సంవత్సరం ఆ సంవత్సరం నిగనిగలాడే నల్లదనంలో యవ్వనం మిళితమై ముఖంలో కాంతీ దేహము తాం నిగనిగలాడుతూ బాగా పక్వానికి వచ్చిన నేరేడుపండ్లె లొట్టలు కొట్టించి వేస్తున్నాయి. అదో వస్తోంది. ఆ నల్లటి మొఖంలో రెండుకండ్లూ రెండు చంద్రుల్లాగా మెరిసిపోతున్నాయి. ఆ నుదుటిమీద చెమటబిందువులు నల్లటి ఆకాశంలో మబ్బులలాగ మెరుస్తున్నాయి. ఆ దేహంలోని లావణ్యం మబ్బులలో మెరుపై నాకండ్ల ముందు నెయ్యిదీపాలు వేసినట్లున్నాయి. ఆ వెలుతురులో, ఆమె కట్టుకొన్న తెల్లని చీరలో నల్లటి దేహం పొంకంగా చిత్రించినట్లు కంటిని ....

"......విద్యుల్లతా విగ్రహా
శతప్రత్యేక్షణ జంచరీకచికురా జం
ద్రాస్య జక్రస్తనీ
నతనాభీ నవలాన కానొక మరు
న్నారీ శిరోరత్నమున్"

—"పిచ్చిబావా!"

—"ఏం?"

—"ఫలహారానికి పిలుస్తూంటే అలా పిచ్చివాడిమల్లే చూస్తూ కూర్చున్నావే!"

అలా సౌందర్యాన్ని గ్రోలి మత్తెక్కిపోయిందని తెలిసి చివాలున లేచి ఫలహారం ముగించి బయటపడ్డా. గాలిలో తిరిగా. ఏలాతిరిగినా ఆవేశంలో పిచ్చివాడినైపోయా. ఆవేళటి నాచేష్టలంతా విపరీతంగా తరువాత నాకే తోచాయి

* * * * *

రాత్రి ఎనిమిదికల్లా యిల్లుచేరుకున్నా. అటూ, ఇటూ చూడకుండా ఏ గిటపడి గదిలో దూరుకున్నా. ఎటు పొర్లినా నిద్రపట్టకంటే దీపం ఆరిపేశా. ఊహూ ఎంతసేపటికీ నిద్రపట్టదూ. పదిగంటలకల్లా

శ్రీకృష్ణ

యింట్లో అంతా నిశ్శబ్దం మా ఆవిడ యింకా రాలేదేమి చెప్మా అనికోపంవచ్చింది. పొగురణ చాలను కొని గట్టిగా కండ్లుమూసుకొని నిద్ర కోసం ప్రయత్నించా అలా కొంత సేపటికి నిద్రపొయ్యానో లేదో గాని గదిలో చప్పుడైంది. లేటు కమ్మినకు ఏమి పనిష్మెంటు ఇవ్వాలా యని ఆలోచిస్తే చిన్నప్పుడు స్కూలుకు ఆలస్యంగా వెళ్లితే స్టాండ్ అప్ ఆన్ ది బెంచ్ (అంటే బెంచిమీద నిలువు) అనేది బుర్రకు తట్టింది మంచం దగ్గర బల్లమీద రైలు చెంబు పెట్టవచ్చినట్లు కనపడితే చివాలునలేచి రెండు చేతులూ పట్టుకొని (అక్కడ బెంచిలేదు గనుక) స్టాండ్ అప్ ఆన్ ది కాట్ అన్నా.

"బావా."

ఇంకేముంది చెమటలు కారడం మొదలెట్టాయి మా ఆవిడ లైట్ స్విచ్ వేసి దీపం ముట్టించి చురచురా చూస్తోంది.

"ఏమండీ! ఈవేళ మీరు ఈ ప్రపంచంలో లేరా!గదిలో అలా ఎడారొచ్చినా పట్టు కోవడమే! ఈవాళ నా చెల్లులు క్యాంటి అలాచూస్తూ భ్రాంతికొంది. మరొకసారైతే రెండు దవడలకు బాగా బుద్ధిచెప్పిన్నండేది.

అని కక్కతో విశదీకరించ బోతుంటే, కొంపతీసి ఏతానే అపని చేస్తుందేమో అని రెండుచేతులలో రెండుచెంపలు గట్టిగా పట్టుకొని భయపడుతూ, "కగు

మరి ... మరి ఏమిటంటే అలవాటులో పొరబాటు" అని గుటకలు వేస్తూ చెప్పా.

"అక్కోయి,ఈవేళ బావకు దెబ్బలు తప్పాలంటే వది గుంజిళ్లు తీస్తే ఎక్స్ క్యూజ్ చేస్తా."

తరువాయసంగతి మీకెందుకులెండి. ఏదో నా అవస్థ నే పడ్డాను. ఈలేకూ మీకు చెప్పవచ్చేదేమంటే! ఫీకిటలో అన్ని రంగులు కలిసిపోతాయి.

—[illegible]

[illegible]

బాలికల ఉన్నత పాఠశాల

శ్రావణ పూర్ణిమ మహోత్సవము

(విలేఖరి)

బుధవారము ౧౮ వ ఆగస్టు ౧౯౫౪ సాయంకాలము ౪-౩౦ గంటలకు సుల్తాను బజారులోని బాలికల ఉన్నత పాఠశాలయందు విద్యార్థినీ సంఘము పక్షమున శ్రావణ పూర్ణిమా మహోత్సవము శ్రీ రాజా బహద్దురు వేంకట రామారెడ్డి ఒ. బి. ఇ. పాఠశాల కమిటీ అధ్యక్షులుగారి అధ్యక్షత క్రింద జయప్రదముగా జరుపబడెను. స్త్రీ పురుషులచేత భవనమంతయు క్రిక్కిరిసి యుండెను. సీతారత్నము భారతీ రత్నాకరాంబ యను ఇద్దరు విద్యార్థినుల ప్రార్థనతో కార్యక్రమము ఆరంభింపబడెను. భారతీ రత్నాకరాంబ యను విద్యార్థిని సావిత్రీ జీవితమును హరికథ రూపముగా గద్య పద్యాత్మకంబుగను, సంగీత వాయిద్య సహితమైన పాటలతోను అతి మనోహరముగను నివేదించెను. మధ్యన చెప్పబడిన చిత్రకథలు హాస్యరస భరితమై యొప్పారెను. పాతివ్రత్య మహిమమును ప్రకటించు సావిత్రీకథను అంతః కథగా నుడివెను. సుమారు గంటన్నర కాలము నరసు అనర్గళమైన వాక్శక్తితోను, ధారా శుద్ధితోను చిన్న వయస్సున్న ఈ బాలిక హరికథ చెప్పగలుగుట బాలికల ఉన్నత పాఠశాలయొక్క కృషిని చాటుచున్నది. సుమారు తొమ్మిదిమంది బాలికలు దివ్యమైన పాటలతో రాసలీలను జరిపి సభ్యుల మెప్పును పడసిరి. వారుపాడిన మొదటి పాటయందు కోలాట యుక్తముగా బాలికల ఉన్నత పాఠశాల చేయుచున్న సేవను వివరించిరి. అది యున్నది:—

చెలులారా! వినుడీ చెన్నుగను
చెలిమితో జాలిపెద నీ వార్తన్
బాలికలకు నాంధ్రము మూలమునన్
మేలైన విశేష జ్ఞానములన్
శీలంబుల నేర్పెడు శాలలను
చాలాదయ స్థాపించిరి తెగను.

౨. ఉన్నత పాఠశాలలోను
పన్నెయు వాసియు హెచ్చుగను
మున్ననగను మరియాదగను
అన్నియు నేర్పెద రందముగన్ ‖చె‖

౩. అందర మాంధ్రుల మచ్చటను
ఆంధ్రమునను నేర్పెద మన్నియును,
ఎందునుగానని చందమునన్
అందే పఠియించెద మన్నియును ‖చె‖

(న. జా.)

రాసలీల జరిగినపిమ్మట రామదాసు నాటకము బాలికలచే ప్రదర్శింప బడెను. రామదాసు భద్రాద్రికి ప్రయాణమగుట,గోపన్న గారిని కలుసుకొనుట, రఘురాముడు రామునిపటముతో ఆడుకొనుట,కబీరు సమావేశము. రామదాసును చెరపట్టుటకై బలవంతరావు జమేదారు రాజాజ్ఞతో వచ్చుట, రామదాసు సంకెళ్లను భక్తి ప్రభావము చే తుత్తునియలుచేయుట, కారాగారవాసము మున్నగు రంగములు సభ్యులదృష్టి నాకర్షించినవి. రామదాసు పాత్రను ధరించిన లలితయను బాలిక చూపిన హావభావ విశేషములు, పాడిన పాటలు, సభ్యుల నానంద పరవశులుగా జేసినవి. కబీరు పాత్రను, బలవంతరావు జమేదారు పాత్రను ధరించిన పుష్పావతి యనుబాలిక తనకు నాట్యకళయందుగల అభిరుచిని బహు సమర్థతతో ప్రదర్శించెను. కబీరు వేషము అత్యుత్తమముగా సమర్చబడి చక్కగా నటింపబడెను. రామదాసు వియోగ సందర్భమున కమలా, రఘురాములు జూపిన విషాదము సభ్యుల మనస్సును కలచి వైచినది. జైలు రంగమునందు పహరా జవానుల "హుషార్" శబ్దములు, సభ్యులందరను హాసన్ముఖులనుగా నొనర్చినవి. రాజేశ్వరియను బాలిక రఘురాముని పాత్రను ధరించి దివ్యముగా ప్రదర్శించెను. మంగళముతో నాటకమును, నాటి కార్యక్రమమును ముగిసెను. బాలికల ఉన్నత పాఠశాల పక్షమున శ్రీయుత వల్లకొండ నరసింహారావుగారు నాటి సభా సదులకు, సభ్యులందరకు, నల సంఘమునకు తమకలన గలిగిన శ్రమను ఓర్చి, అంతకాలము బాలికల కృషినిమెచ్చి వినోదించి నందులకు కృతజ్ఞతా వందనము లర్పించిరి. రామదాసు పాత్రను ధరించిన లలితకు, హరికథ ప్రవచించిన భారతీ రత్నాకరాంబకును, ఒక స్త్రీ విద్యాభిమాని దయచేసిన రెండు రజతపతకములను అధ్యక్షులవారిచే నిప్పించబడెను. రాజా బహద్దురు వేంకట రామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ.గారు రఘురాముని పాత్రను ధరించిన రాజేశ్వరియను కన్యకు ఒక రజతపతకమును, "భారత నారీమణుల ఆదర్శములు" అను విషయమును గురించి "మాతృభారతి జయంత్యుత్సవ" సందర్భమున ఉపన్యసించిన ఇందిరాదేవియను బాలికకు మరియొక రజతపతకమును దయచేయుట కంగీకరించి బహూకరించిరి. శ్రీయుత బొజ్జ నరసింహులుగారు కబీరు పాత్రను ధరించిన పుష్పావతికి రజత పతకమును దయచేయుట కంగీకరించిరి. నాట్యకళాభివృద్ధికై బాలికలుజేయు ప్రయత్నమును ప్రోత్సహించు నుద్దేశ్యముతో ఏబది రూప్యముల విరాళమును శ్రీ రాజాబహద్దురుగారు వాగ్దత్త మొనర్చిరి. శ్రీమతి కె. నరసమ్మగారు మాతృభారతీ ముద్రణమునకు ఐదు రూపాయల విరాళమును, పాఠశాలాధికారులకు శ్రీయుత తుంగా సాంబయ్యగారు ఐదు రూప్యములను దయచేసిరి. బోధకవర్గము వారు పాఠశాలాభివృద్ధికై త్యాగముతో చేయుచున్న కృషిని కొనియాడుచు సభ్యులందరు గృహోన్ముఖులైరి.

ఉద్యోగము పొడిగించుట

నవాబు [illegible] (పొలిటికల్ శాఖయొక్క నాయబుమోతమదు) గారి ఉద్యోగము మరియొక సంవత్సరము పొడిగింపబడినది.

బెస్నెను ఆపోజియేషన్

హైదరాబాదులో నొకప్రత్యేకసంఘము స్థాపించుటయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇది అఖిలభారత బెస్నెను సంఘముతో జతపరుపబడునట. త్వరలోనే తారీఖు నిర్ణయింపబడునని తెలియుచున్నది.

బంజారా కాలనీని ప్రభువుదర్శించుట

పై అదివారమున ము. ఘ. శ. ప్రభువుగారు ఈ ప్రదేశమును చూచిరి. అనుయాయన ప్రధాన మంత్రిగారు కూడ అచ్చటనుండిరి.

యూరప్పపోవుట

ప్రొ. మహమ్మదు యూనిసు ప్రొ. నజీరహీమను అనువారు ఇద్దరు నీమను విద్యాభివృద్ధికై పోవుచున్నారు.

శ్రీకృష్ణజన్మోత్సవము

౧౮ మహారు ౧౩౬౮ ఫ. నాడు [illegible] రాజ్ గంజ్ ఆర్యసమాజమందిరములో శ్రీకృష్ణజన్మోత్సవము జరుపబడును. కొట్టి ఆధ్వర్యమున దయచేయవచ్చునని హైద్రాబాద్ [illegible] కార్యదర్శిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

గ్రామ సమాచారములు

శ్రీరామునివెనుకకల్లుకుండ

గుడిలో ప్రాచీనశాసనములకై పరిశోధన

పోతుగల్లుగ్రామ విశేషములు

(కేంద్రసంఘ ప్రచారకుడు)

ఈ గ్రామము శిరిసిల్ల తాలూకాలో చేరినది ఇచటికి ౧౦-౧౦-౪౮ ఫ న చేరితిని

ఆర్థికస్థితి

రైతాంగములో నేమి తదితరవృత్తులవార లలో నేమి, నూటికి తొంబదితొమ్మిదిమంది ఋణదాతనాశ్రయించి తుకతాకైయున్నారనియు, యింతేకాక వీరిలో యింకా చాలమందికి పగపతిరేయే లేకుండపోయి అల్లాడువారు యెందరో కలరనియు వింటిని రైతుల యొక్కయు వర్తకులయొక్కయు కార్మికుల యొక్కయు స్థితి మిక్కిలిఅన్యాయము ఎందుకన గ్రామమునకు యెవరైన క్రొత్తవారువచ్చి వీరిస్థితిగతులనుగురించి ప్రశ్నించిన యీనాటి కష్టములుమాకున్నవని చెప్పుకొనుటకే భీతిగాదరు ఇది నాస్వానుభవము

ఈగ్రామమున దాదాపు మున్నూటపది రెడ్డిల సోదర గృహములును రెండువందల హరిజనగృహములును, యింకా బెస్త చాకలి మంగలి, పద్మశాలి యిత్యాదిగృహములును కలవు. రైతాంగమునుప్పాతికభాగము వెలమదొరలే యైయున్నారు

గ్రంథాలయస్థాపనవిషయమైఆలోచన

వెక్కిరింపుల కొక్కిరింపుల నన్నియు సహించుకొనుచు, శ్రీయుత తన్నీరు గోపాల్ రావుగారు తమస్వంత ద్రవ్యముతో గోలకొండపత్రికారాజ్యమును తెప్పించుచు, తాను చదివి తృప్తిపొందుటయేగాక తదితర యువకసోదరులనుగూడ తృప్తిపరచుచు భాషాభివృద్ధి దేశాభివృద్ధియందు తమపరిపూర్ణప్రేమను జూపుచున్నారని తెలిసినది మరియు వారు "అనతికాలములోనే యువకసోదరులనెల్ల ప్రోత్సహించి ఒకగ్రంథాలయముగాని లేక ఐకమత్యసమాజముగాని స్థాపించయత్నించదలచినాడ" నని నాకుచెప్పియున్నారు త్వరలో వీరి సత్సంకల్పమునకు ఈశ్వరుడు తోడ్పడుగాక

దేవాలయములో కల్లుభాండము

ఈగ్రామము వెలుపల అనగా ఒక ఫర్లాంగు దూరములో రామచంద్రదేవళయమును పూర్వమెన్నడో యెవరో మహానుభావులు మహావిశాలమైన ప్రాకారముగల వొకపరుపుబండపై కట్టించియున్నారు ఒకనాడు శ్రీయుతతన్నీరు చంద్రశేఖరరావుగారు యీదేవాలయ నిర్మాణకాలము దెలుపుశాసనము లేమైనగలవేమోయని దేవాలయముచుట్టునున్న కొన్ని స్తంభములను చూచి, మంటపస్తంభము లెల్ల పరిశీలించి యేమియు కాన్పించనందున మాల విగ్రహము వద్ద నేమైనయుండవచ్చునని తలంచి పూజారిలేకుండ జూచి, లోపలప్రవేశించి వలుదిశల పరిశీలించుచుండగా, అపవిత్రస్థలమున రాముని విగ్రహము వెనుక కల్లుభాండము పెట్టియుండుటగాంచి నారట చూచితిరా దేవాలయములో ఏమిపూజలం జరుగుచున్నవో, అరగింపులు యిత్యాదులు మామూలుతప్పించి చేయుటగూడ తటస్థించుచుండునని చెప్పినారు దేవాలయమున యింక ముందు ఇట్టిదుష్టాచారములు యేమైననునకే జరుగకుండునట్లు పురవాసులు శ్రద్ధవహించి వాటిని శోధనాపద్ధతులుగ మార్చినచో బాగుండునుగదా

ఆషాఢవనభోజనము

ఈగ్రామములో ప్రతి ఆషాఢమాసములో వెలమదొరసానులు వనభోజనములకు ప్రతివారు విధిగావెళ్ళి అచట తమతమ కులదేవతలపేరు మీద జంతువులను, తమకు సంవత్సరాంతము వరకు యేయాపదలు రాకుండునట్టుల మొక్కి బలియిచ్చి కూరవండుకొని తామతిని పనితరపని పాటలవారలకు బెట్టుదురట!

పైరులు

పునాసపైరులు ఈమధ్య ౧౦-౧౦-౪౮ మొదలు ౧౫-౧౦-౪౮ వరకు యేడురోజుల ముసురుకు చాలాభాగము చెడిపోయిననియు ఒక్క మొక్క పెరస్సుమాత్రం సుమారుగా నున్నవనియు రైతులనుకొనుచున్నారు

పాఠశాల

ఇచట నొకప్రాథమికపాఠశాలకలదు ఈ పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులవారు మహమ్మదీయులు. వీరికి చక్కగా తెలుగువచ్చును మరియు బోధనాపద్ధతికూడ చాలబాగుండునని వింటని

బాలికాపాఠశాలలేనందున బాలురపాఠశాలకే కొంతమంది బాలికలువెళ్ళి చదువుకొనుచున్నారు కాని పురవాసులలో బాలికాపాఠశాల కావలయునను ఉత్సాహవంతులున్నట్టుల కనుపించదు బాలురనే ఉపాధ్యాయులు ఎంతమాత్రము ప్రతిమాలి పాఠశాలకుపంపుమని తలిదండ్రులకోరినను పంపక, "మాకేమయ్యా చదువుచదివించిన ఆరకమున్నటమాకి పోచికోలుతిరుగుడుతిరిగి సంసారము పాడుజేసెదరు ప్రస్తుత విధానమువలన వ్యవసాయకులమగుమాకు, వరకులకు పనిచాంద్రకు లాభమునకు మారు నష్టమే కలుగుచున్నది అందుకని మా పిల్లలను పంపించుటలేదుపొమ్మ"ని ఉపాధ్యాయులతో నిర్మొగమాటముగ చెప్పుదురట!

ఎటుచూచినను, మురుగుడుబొందలు గిలవు దోమలబాధకూడగలదు చుట్టునీరుయుండుటచే ఈగ్రామము అంత ఆరోగ్యదాయకమైనది గాదనియే చెప్పవచ్చును

ప్రబోధము

౧౩-౧౦-౪౮ న బ్రహ్మశ్రీ విఠలయ్యపురోహితులవారింటిలో యువకసోదరులు కొందరు సమావేశమైనందున, జీవకారుణ్యము శీతజ్వరము, బాలికలఉన్నతపాఠశాల యిత్యాదివిషయములనుగురించియు, ౧౪-౧౦-౪౮ న పైపురోహితుల గృహమందు కేవలము స్త్రీలు అనగా వెలమదొరసానులు, వర్తకులు మొదలగువారు సమావేశమైనందున, జీవకారుణ్యము మద్యపానము, ఉన్నతబాలికాపాఠశాల స్త్రీవిద్య, యిత్యాది విషయములను గురించియు, ౧౫-౧౦-౪౮ న గ్రామచావడివద్ద పూజనులెల్లరు సమావేశమైనందున మద్యపానము జీవకారుణ్యము, స్త్రీవిద్య యిత్యాది విషయములను గురించి యుక్తిదీపముద్వారా పటముల జూపుచు ఉపన్యసించనయినది

మాంసభక్షణ వర్జనము

శ్రీయుత తన్నీరునర్సింగరావు సుమాస్తపటువారిగారు మాంసముతినుట నేటినుండిమానుదునని చెప్పిరి ఇంకా కొంతమంది యువకసోదరులు మానుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు ఇటులనే వెలమసోదరీమణులలో కొంతమందికి మానవలయునని సంకల్పము జనించినదని వినినాను

వెట్టిచాకిరి ఫర్మాను ప్రచారనిషేధము

(విలేఖరి)

అమ్మపేట ౧౫-౫-౧౩౪౮ –

ఖమ్మం తాలూకాలో చేరిన తల్లింపాడు పోలీసుస్టేషను హౌస్ సబ్ యిన్స్పెక్టర్ గారు అమ్మపేటకు దౌరా వచ్చినప్పుడు సొంతపని యుండి శ్రీయుత ఒత్తుల బసవయ్యగారు అక్కడికివెళ్ళియుండి ఆ సబ్ యిన్స్పెక్టర్ సా॥ను దర్శనము చేసికొనిరట అప్పుడు, వారియువురికి జరిగిన సంభాషణ మధ్యలో అమీన్ సా॥ ఒత్తుల బసవయ్య గారు యెప్పుడును సర్కారి ఉద్యోగస్థులవద్ద వారిసొంతపనులు చేయుటకు పైసలు తీసికొనవలసినదని బోధించుచుండుట వలన తమపనులకు యిబ్బంది కలుగుచున్నదని చెప్పిరట బసవయ్యగారు తాను బోధించునది వెట్టిచాకిరివిషయమై ప్రభువుగారిచ్చిన ఫర్మానుయొక్క అర్థముతప్ప మరేదియు కాదనిరట కాని అమీనుగారికది నచ్చినట్లు లేక వెట్టిచాకిరికి ప్రతికూలమైన ప్రచారము చేయవలదని బసవయ్యగారిని కోరిరట

ఒడి యొక్క డైమండు జూబిలీ

మీనాబాదు మాధ్యమిక పాఠశాలయొక్క డైమండుజూబిలీ పోయిన ఆగష్టు ౨౪ తేదీనాడు జరుపబడెను హైదరాబాదు నగరము నుండి ప్రత్యేకముగ నాజిం తాలీమాత్ గారు ఎన్నుకొనబడిరి ప్రభుత్వ స్థానికాధికారులు అనధికారులునుకూడ పలువురు సాయంకాలము ఉత్సవ సందర్భమున జరిగిన సభకు వచ్చి ఉపన్యాసములను వినిరి

క్రొత్త మొహల్లా నిర్మాణము

నిజామాబాదులో క్రొత్త మొహల్లా నిర్మింపబడుచున్నది జనులకు యిండ్లు కట్టుకొనుటకై స్థలములు యివ్వబడినవి

జాల్నా కలహవిచారణ

(విలేఖరి)

మంజిలేగాంవు ౨౬-౧౦-౧౩౪౮

కలరా

బీడుజిల్లాలోని గ్రామములలో సర్వసాధారణముగా కలరా ప్రబలియున్నది దినమునకు ప్రతిగ్రామములో రెండుమూడు కేసు లగుచునేయున్నవి

కాలమానము

వర్షములంతగా కురియుటలేదు పశువులకు మేత బాగుగానే లభించుచున్నది పనిపాటలలో కర్షకులు మగ్నులైయున్నారు

దొంగలు

ఆంజనగ్ ఇత్తెహాది శాఖయొక్క ఘోరం గాశాఖకు సంబంధించిన నాయబునాజంగారి డేరా జరుగుచున్నది జంగ్లాతు నాజంగారి డేరాయును జరిగియుండెను

ఔరంగాబాదు సూబేదారుగారుదౌరాయు నర్సి గేవురాయి బీడు మొదలుగాగలవారాదులలో పరిస్థితుల దిలకించిరి అంబడునుండి జాల్నా కరుడెంచి ఇటీవలి హిందూ మహమ్మదీయుల మతసంఘర్షణలను విచారించిరని తెలియుచున్నది

ఆంధ్రనిధి విరాళములు

శ్రీయుత తన్నీరు గోపాల్ రావుగారు రు	౨
,, ,, రాంరావుగారు	౧
,, ,, నర్సింగరావుగారు	౧
గుడి పటువారి	
మొత్తము	౪

ఆంధ్రుల నెదుర్కొను సంఘము

ఖమ్మములో ప్రయత్నములు

ఇచట సనాతనధర్మ సంఘమువారి వలన యెప్పుడు ఒక అలజడి కలుగుచుండును వీరు తేమ కష్టములేనివారిని తమసంఘమునందు సభ్యులుగాజేరిరుసుమివ్వనివారిని అంత్యులని అస్పృశ్యులని వృథాఆయాసము గలుగజేయుచున్నారు జగద్గురువులగు శంకరాచార్యాది పీఠాధిపతులకే యిట్టిపనికిమాలినపనికి యీ దెబ్బతగులలేక యుండగా వీరియితరుల జూచి ద్వేషించుట యెంతసమంజసముగా యున్నదో విచారించుడు వీరికంటె సనాతనధర్మాభిమానులు యుండుట సంతోషమేకాని ఒక విమర్శ యీనాడువారు గమనించుడు ప్రభించినకట్ మీసాలతో నేవికట్లు సిగిరేట్లతో, పాయిజామా బూట్లతో క్రొవ్వుజుట్లతోను ఉరుకుచుండగల వారికి అత్మ లింగములకు అంత్యయుటలేదు పెద్దలగువారి జోలికిపోయి భాగ్యవంతులు అత్యాచారములు చేసినను బాధలేదు

దీంచే వీరు గెస్తి ఇట్లుయికముందు జరిగి యెపుల పేదవారిని అందునభుక్తికి పడి ఉపాదానమే ప్రధానవృత్తి నవలంబించి జీవయాత్రగడుపువారిని అనవసరముగా ప్రయాసపెట్టనయెడల అట్టివారిమీద తగుచర్య జరుపుటకు ఒకసంఘముగాను తీవ్రముగ ప్రయత్నములు జరుపుచున్నారు

కొకుటవరా? టౌన్‌హాలా?

రజతోత్సవ జ్ఞాపకచిహ్నము

(విలేఖరి) ఖమ్మం: 7-8-1935:- కొత్తపేటలో క్రొత్తగా నిర్మింపఁబడిన అగ్ర్వాం సాతేకుల కనకు చెందిన శ్రీ. వెంకటాద్రిగారి బంగళాపై నొక సభ చేయఁబడినదట. ఆసభలో పాల్గొనుటకై సుమారు రెండువందలమందికి ఆహ్వానలేఖలు పంపఁబడెనట. కాని సుమారు యిరువైమందితో సభ ఆరంభమైనదట. ఇందు జనాబుదువ్వంసా॥ గారును, తహసీలుదారుసా॥ గారును, యింతేజాఖాన్‌గుత్తేదారుసా॥ గారును, పుగ్గలతేజంగారును, పూర్ణయ్యగారును, మరి కొందరు న్యాయవాదులును, తదితరులును పాల్గొనిరట. మనప్రభువుగారి రజతోత్సవసందర్భమున జ్ఞాపకచిహ్నముగా ఏమి నిర్మించవలయునాయను ప్రశ్న ఉదయించినది. ప్రజాసేవకుడును, భాషాసేవకుడును నగు నొకరు గ్రంథాలయము నిర్మించవలయుననిరట. ఇంకొకరు టౌన్‌హాలు, మరొకరు క్లాకుటవర్, ఇంకొకరు గ్రామములో కోతులబాధ ఎక్కువగా నున్నది, పారతోలించమని, దీపమును సరిగా వెలిగించుటలేదు అది బాగుచేయించుమని ఒకరు, నీటికొళాయిలు అవసరమని మరొకరు, ఇట్లా అందరు తమతమ అభిప్రాయముల వెల్లడించిరి. చివరకు అన్నిటిని కొట్టివేసి క్లాకుటవరా, టౌన్‌హాలా, ఏదిబాగను విషయమునకు వచ్చినది. ఏదైనా బాగేకాని ఎవరు ఎట్లిట్లు చందాలు యిచ్చెదరను ధ్వని ఉదయించినది. వెంటనే వర్తకసోదరులు జవాబిచ్చారుగదా, మావాండ్లంతా లేరు, మళ్లీ వొక జనరల్ మీటింగు పెట్టండన్నారట. ఇంకెన్నిమాటలు జెప్పినా వాకేకి వచ్చునే. ఇంతటితో నేటిసభ ముగిసింది.

ధర్మోపదేశము

శ్రీమాన్ పండిత్ భద్రదేవశర్మగారు మా గ్రామమునకు వచ్చి శ్రావణ శు॥ ౬ మరియు శ్రావణ శు॥ ౭ లు శివాలయమునందు వేదధర్మ ఆవశ్యకతగురించి ఉపన్యసించుచు యజ్ఞోపవీతధారణచే మనుష్యునిపై మూడు ఋణములు నుండుననియు, (మాతాపితృల ఋణము, దేవఋణము, ఋషి ఋణము) ఈఋణముల నుండి విముక్తి కొరకు మానవుడు బ్రహ్మచర్యమునుండి గృహస్థాశ్రమము, వానప్రస్థము సక్రమమార్గమున నవలంబించి వానిని జయప్రదముగా ముగించిన సన్యాసాశ్రమము ఆరంభము మగుననియు, ఈసన్యాసి పరివ్రాజకాచారి అని పిలువబడుననియు, (రాజులపై శాసనము చేయువాడు) ఆదినములు యిప్పుడు లేవనియు, మన ఈ అధోగతిని వేదధర్మమే పారదోలగలదనియు ప్రతిదినము రెండు గంటలు ఉపన్యసించిరి. ఈ రెండుదినములును ఈ ధర్మోపదేశమును వినగలందులకై పెక్కుమంది ఇచ్చటి వైశ్యసోదరులు, స్థానిక న్యాయవాదులు అందరును, ఇంకే యితర జనమును, స్త్రీలును విచ్చేసిరి. జనులు ఆహ్లాదమున మునిగిపోయిరి.

నోటు:—ఈసమావేశములు మ॥ రా॥ శ్రీ గుప్తవకీలుగారి యాజమాన్యమున జరిగినవని తెల్పుటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాము. ప్రథమ దినమున గుప్తగారు మనుష్యుని జన్మసాఫల్యము గురించి తెల్పవలయునో క్లుప్తముగా నుపన్యసించి జనుల ఆనందపరచిరి. తరువాత గుప్తగారు పురవాసుల పక్షమున భద్రదేవశర్మగారికి కృతజ్ఞతాభివందనములు తెలిపిరి. అటుపిమ్మట ప్రార్థనతో సభ శాంతముగా ముగిసెను. ఈరెండుదినములు సభ జయప్రదముగ జరిగెను. పోలీసువారు యెట్టి ఆటంకమును కలుగచేయలేదు. కాని ఒక కానిస్టేబిల్ వచ్చి ఒకమూలకు కూర్చొని యేమో వ్రాసుకపోయినాడు.

మిర్యాలగూడెము ఇట్లు,
శ్రీ వొరుగంటి అబ్బయ్య.
(వర్తకసంఘ సహాయకార్యదర్శి)

అక్రమ రకముల భారము

బిల్లకల్లు, కొండనాగోయి రైతుల మొఱ

(ఒక విలేఖరి)

అమరాబాదు తాలూకాలో చేరిన గ్రామములగు బిల్లకల్లు, కొండనాగోయి రైతులు హైకోర్టు వకీలగు ఒక స్థానిక కాంగ్రెసు నాయకునకు పంపిన ఒక లేఖలో తమపై రూ ౧౮౦౦ రకము ఖాయము చేయఁబడుటచే తాము అనుభవించవలసి వచ్చిన బాధలను వర్ణించుచున్నారు.

బిల్లకల్లు అనుగ్రామములో దసులు చెఱువు అను గొప్ప చెఱువు గలదు. ఇది పర్వతప్రాంతములలో నున్నది. వానకాలములో యీ చెఱువు నీటివలన శీత జ్వరములకు భయపడి అక్కడ దున్నేటట్లులేదు. ఇదివరకు చాలమంది యీశీత జ్వరముల వాతబడి మరణించిరి. పండినపంట వచ్చిన రోగములకు మందుకు సరిపోవును. సర్కారురకములకు మరెక్కడనుంచియైనను తెచ్చి కట్టవలసినదే.

ఇటువంటి చెరువుకు గిర్దావరు గారును, పట్వారి గారును కలిసి ఆలోచించి "రూ ౧౮౦౦ ల రకము బిలాపర్షూ పడావ" పెట్టినారు. ఈ భయముతో ఆసేపులు వేసంగి మొత్తము పొలము దున్ని రోగముపాలైరి. అందు కొంతమంది మరణించిరి. వేసంగిపండిన పంటలు సర్కారురకములకుసరిపోక యిదివరకు పెద్దలు సంపాదించిపెట్టిన వస్తువుల నమ్మి రకములు కట్టఁబడెను.

ఈ బిలాపర్షు పడావరకము మొత్తమును పట్వారిగారు సదరు రైతులకు తెలియజేయక ముందే తహశీలు జమాబందిలో ఖాయము చేసిరి. తర్వాత డివిజన్ జమాబందిలో ఖాయము చేసి రైతులకు తెల్పగా, ఆరైతులు డివిజన్ దువ్వంతాలూక్దారువద్దకుపోయి మొర పెట్టుకొనిరి. కాని ఆ మొరలు యెవరును వినలేదు. అక్కడినుండి రైతులు జిల్లా అవ్వల్ తాలూక్దారుగారి వద్దకు వచ్చి వకీలుద్వారా మురాఫా విజ్ఞప్తిని సమర్పించుకొనిరి. అవ్వల్ తాలూక్దారుగారు మురాఫ విచారకుదీసికొని తహశీలుకు పడావరకము విచారించవద్దు అని ఆజ్ఞ దయచేసిరి. అట్టి ఆజ్ఞపై తహశీలుదారుగారు రకము విచారించక యుండిరి. కాని రైతులవద్ద జమాబందిపత్రములు లేనందున, ఆ కాగితములు తేవలసినదని చెప్పి విచారణ వాయిదావేసిరి. ఆ కాగితములు ఆరైతులకు తహశీలులో దొరకనందువలన వారు సరిగా వాయిదాపరాలేదు. అందు వలన మురాఫ కొరజా అయినదట. రైతులు నెమ్మదిగా కాగితములు సంపాదించుకొని వచ్చి మరల "నిగుచాని" చేసిరట. కాని అది నామంజూరి చేయఁబడినదట.

ఇట్లువివరించి తుదకు, "మేము కడు బీదలము. మాకు పూటకిలేక ఉపవాసము లుంటున్నాము. అధికముగ శ్రమపడుచున్నాము. ఈ దినములలో మాకు సాహుకార్లు అప్పలిచ్చుటలేదు. సర్కారురకాలనే, మాదగ్గరవున్న ఆస్తులను విక్రయించి అనేకవిధముల శ్రమపడి కట్టుచున్నాము. ఇప్పుడు యిట్టి రకాలకు మేము యిండ్లు విడచిపోవలసియున్నది. ఇంతకు మావద్ద చేరేగుంజాయిషీలేదు. ఈ చెరువు వెనుక భూములు మొత్తము ఒకపసలా ఉన్నవి. అట్టి ఒక్కపసలా రకం మొత్తము కట్టియున్నాము. ....ఇప్పుడు తహశీలునుంచి జవానులు, గిర్దావరు సదరువారు రకాల నిమిత్తము... మాదున్నేవస్తువుల జప్తి చేయుచున్నారు. కావున తమరు దయచేసి మాబాధలు జెల్దీ తప్పించగలరని మనవి" అని ప్రార్థించినారు. ఈ లేఖలో ౬నుండి నిషానులును, ౪ గురి సంతకములును గలవు.

పాల్వంచ వైద్యాధికారికి వీడ్కోలు సన్మానములు

(స్వకీయ విలేఖరి)

బూర్గంపాడు ౨౭-౧౦-౪౪

ఇచ్చట సర్కారు ఆసుపత్రిలో మెడికల్ ఆఫీసరుగనున్న శ్రీడాక్టరు యన్ శ్రీధరరావు నాయుడు యం బి బి యస్ గారికి తబాదిలా అయినది వీరిక్కడ ఉద్యోగములో నున్న ౬ మాసములలో ఆసుపత్రి కనుదినము వచ్చి మందులు సేవించువారి సంఖ్య యిరువై వేలకు మించినది. ఆసుపత్రిలో నివసించి ఔషధములు సేవించువారి సంఖ్య, రోగవిముక్తులగుచున్నవారి యభివృద్ధి, అవినియోగపడుచున్న ఔషధముల కగుచున్న వ్యయము జూచినచో ఈ డాక్టరుగారొనరించిన సేవ విశదపడగలదు. వీరు విసుగులేక చిరునవ్వుతో రోగులను పరామర్శించుచు, పలుకరించుచు ఆదరించుచుండెడివారు. పేదసాదలకు ఒనరించెడు ఉపచారములు చెప్ప నలవిగాదు. ఈ యాసుపత్రి రోగులపాలిటికొక యాత్రాస్థలమైనది.

అట్టి వీరికి యీ తబాదిల సందర్భమున పలుచోట్ల సన్మానములు, విందులు జరిగినవి. మొదటి రోజున వీరి గౌరవార్థము ఆసుపత్రి యుద్యోగస్థులచే, సంస్థాన మున్సిఫులగు పండిత వెంకట నరసింహారావుగారి యధ్యక్షత క్రింద, సన్మానసభ జరుపబడెను. కొంపెల్ల దరు సా॥ ౘక్కెర గారిని పూలమాలలచే నలంకరించిరి. రాయరాంకిషన్ వకీలుగారు, మజరుద్దీన్ సా॥, గోపకృష్ణ రావుగారు డాక్టరుగారి సేవను గొనియాడుచు ప్రసంగించిరి. పిమ్మట డాక్టరుగారు ఉచితరీతిని సమాధాన మొసంగిరి. అధ్యక్షులు వీరిసేవను ప్రశంసించిరి. పిమ్మట ఫలహారములు, టీ, తాంబూలాదులతో ముగింపబడెను. పిమ్మట గ్రామములో డాక్టరుగారికి పలువురు మిత్రులు "ఎట్ హోం"లు, విందులు జరిపిరి. భద్రాచలం పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటుగారు, దేశకఅమీన్ సా॥ గారు వీరికి విందులు జరిపి సన్మానించిరి.

౨౬-౧౦-౪౪ తారీఖున సాయంకాలము డాక్టరుగారి గౌరవార్థము బూర్గంపాడు పౌరుల తరఫున మాధ్యమిక పాఠశాల మైదానమున గొప్ప వీడ్కోలు సమావేశము "జల్సా" యును జరుపబడినవి. ఆవరణమంతయు తోరణములతోను, జండాలతోను అలంకరింపబడినది. అధికారులు పెక్కురు విచ్చేసిరి. డాక్టరుగారిని బ్యాండు వాద్యముతో స్వకీయ తోడ్కొనివచ్చిరి. జనాబు హాఫీజు మహమ్మదు ముజఫర్ సా॥, వకీలుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. బాయిస్ స్కౌట్సు కవాతుచేసి సలామీచేసిరి, ప్రభువందనమును పాడిరి. అధ్యక్షులను శ్రీ డాక్టరుగారిని పుష్పమాలలచే నలంకరించిరి. శ్రీరాయ రామకిషన్ వకీలుగారు, మహమ్మదు సయ్యదు సా॥, మజరుద్దీన్ సా॥, ప్రధానోపాధ్యాయుడు, రామకృష్ణరావుగార్లు శ్రీ డాక్టరుగారి సేవను ప్రశంసించుచు ఉర్దూలో నుపన్యసించిరి. సలీంఉల్లీ సా విద్యార్థిని ఉర్దూలో సన్మానపత్రమును చదివెను. నాజరు సా॥ తాలీమాత్ సమస్థాన్ గారు తెలుగులో బూర్గంపాడు పౌరులతరఫున నొక వీడ్కోలు పత్రమును సమర్పించిరి. శ్రీరంగా ఇట్ స్వాగత డాక్టరుగారు యింగ్లీషులో ప్రసంగించిరి. పిమ్మట డాక్టరు శ్రీధరరావు నాయుడుగారులేచి తమ గౌరవార్థము జరుపబడిన సన్మానమునకు కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచు, తగినరీతి సమాధానమొసంగిరి. అంతట అధ్యక్షులు, శ్రీకృష్ణకుచేల చరిత్ర ఉపమానముగ తీసికొని, డాక్టరుగారి సేవను సామ్యపరచుచు కొనియాడిరి. పిమ్మట వినోదార్థము కర్రసాము చేయబడెను. తుపాకులు పేల్చబడెను. పిల్లలకు మిఠాయి పంచిపెట్టబడెను. ఫలహార తాంబూలాదులతోను, జయ జయ ధ్వనులతోను, ఎల్లరికిని డాక్టరుగారి కరస్పర్శనములతోను కృతజ్ఞతాభివందనములతోను సమావేశము సర్వజనాంగీకృతమగు నీక్రింది తీర్మానముతో ముగింపబడెను.

"గౌరవ నీయులగు సర్కారాలీ వైద్య ఆరోగ్యశాఖ డైరెక్టరుజనరల్ గారి దివ్యసముఖమునకు — "ప్రజ్ఞానిధియు, విజ్ఞానియు, దయాశాలియు, కార్యదక్షులును, మానవసేవయే పరమావధిగ నెంచు సత్యవ్రతుడును, అనుమాసముల స్వల్పకాలములో దాదాపు యిరువదివేల ప్రాణులను తన యుపకారమునకు పాత్రులుగా నొనర్చిన మహనీయుడునగు డాక్టరు శ్రీధరరావు నాయుడు యం బి బి యస్ గారి సేవాధర్మములు తమ దయవలన మాకు లభించినందులకు బూర్గంపాడు మరియు పాలవంచ తాలూకా ప్రజలమగు మేమందరము మనఃపూర్తిగా తమకు కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించుచున్నాము" ఈ తీర్మానము నిజామత్ వారికి మహజరు పూర్వకముగ పంపబడినది.

ఈరోజున శ్రీ డాక్టరుగారి గౌరవార్థము ఫోటో తీయబడెను. ఇక్కడనుండి హైదరాబాదుకు వెడలుచున్నప్పుడు జనులందరు తండోపతండములుగవచ్చి వీరిని సాగనంపిరి. క్రొత్తగా వచ్చిన శ్రీడాక్టరు రత్నాకరరావుగారు జాయినింగ్ తీసుకొని పని చేయుచున్నారు. వీరును సౌమ్యులును ఉత్సాహవంతులును వీరుగూడ ఆ డాక్టరుగారివలె ప్రజానురాగమును బడయగలరని యభిప్రాయ పడుచున్నారు. పాశ్చాత్య దేశములకేగి ఉన్నత పట్టముల బడయదలచిన శ్రీడాక్టరు శ్రీధరరావు నాయుడుగారికి పరమేశ్వరుడు ఆయురారోగ్యైశ్వర్య విజయముల ననుగ్రహించుగాత.

సంస్థాన మున్సిఫ్‌గారు

ఇక్కడ సంస్థాన మున్సిఫ్‌గా హనుమకొండ వకీలులగు శ్రీపండిత గొట్టుముక్కల వరసింహారావుగారు నియమింపబడిరి.

పఠన మందిరము

తాలూకా ముఖ్యపట్టణమును, పలువురధికారులకును, విద్యాధికులకును వర్తకులకును కూడలియగు నిట్టిచోట నొక గ్రంధాలయముగాని తుదకు రీడింగు రూమైనను లేకుండుట ఎంతయేని విచారకరము. మహా ఘనతవహించిన మన నిజాం ప్రభువువారి రజతోత్సవ దినములు సమీపించుచున్నవి. అప్పటికైన ప్రభుభక్తి చిహ్నంబుగ నిక్కడ ఏదైన భాషాసంస్థను నెలకొల్ప బూర్గంపాడు పౌరులు తగు శ్రద్ధాభిమానముల జూపెదరుగాక. ఇట్టి విద్యా విషయ లోపకారములయెడ స్థానికాధికారులు గూడ తగిన సానుభూతిని వెల్లడించగలరని యాశింపబడుచున్నది.

పోలీసు ఆఫీసు నుండి ధనాపహరణము

నాందేడు విశేషములు

నాందేడు పోలీసుఆఫీసు నుండి అక్కడి అకౌంటెంటు చాల ద్రవ్యమును అపహరించి పారిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. అయితే పారిపోయినవాడు ద్రవ్యము తిరిగి ఆఫీసుకు యిచ్చివేసి పారిపోయినాడట.

* * * *

గ్రామ విస్తరణము

నాందేడు జిల్లా లోని బాల్గాను గ్రామము పెద్దదిచేయుటకు బల్దియా శాఖవారు మంజూరు చేసినారట. దానికి అవసరమగు స్థలము కూడకొని గ్రామస్థులకు యివ్వబడినదట. ఇండ్లుకట్టుట కొద్దిరోజులలోనే ప్రారంభము కాగలదనుచున్నారు.

సర్కారి ఉద్యోగుల యిండ్లు

నాందేడులో తాలూక్దారు గారు ఉండుటకు భవనమును నిర్మించుట పూర్తియైనదట. దీనికి రూ ౨౫౦౦౦ ల ఖర్చు అయినదట. పి డబ్ల్యు డి శాఖవారు ఆయింటి నిర్మాణ విషయమై శ్రద్ధవహించిరట. తాలూక్దారుగారు యీ క్రొత్త యింటిలో గృహప్రవేశమైనారు. ఈ క్రొత్తయింటినుండి చూచినచో నాందేడు పట్టణమంతయు కనబడును. ఇదే స్థలమందు యితర సర్కారి ఉద్యోగులకును ఉండుటకు యిండ్లు కట్టించ గలరు. ఇక యీ ప్రదేశమునకు పేరు పెట్టువిషయమై ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి.

* * *

రైల్వే బస్సు షెడ్డు

నాందేడులో హద్గాం కంధార, బిలోలికిని, జగ్లూరుకును, ఖాందిహారుకును, లాతూరుకును, హింగోలికిని పోవు రైల్వే బస్సులన్నియు కలియును. అందువలన నైజాం రైల్వే బస్ సర్వీస్‌వారు నాందేడులో నార్కెట్ పల్లిలో పెద్ద బస్సుషెడ్డు నొకదానిని, వెయిటింగు రూము (ప్రయాణికులు కనిపెట్టుకొని యుండుటకు హాలు)ను కట్టించదలచినారు.

ఆస్పత్రికి క్రొత్త భవనము

నాందేడు సివిలు ఆస్పత్రి పూర్వపు భవనమునుండి క్రొత్తగా నిర్మించబడిన భవనమునకు మార్చబడినది. పూర్వపు ఆస్పత్రి రైల్వేస్టేషనుకు సమీపమున నుండెను. ఇప్పుడీ క్రొత్త భవనము కూడ ఆసుపత్రి అవసరములకు చాల సంకుచితమగుటను యింకను యెక్కువ విశాలము చేయించవలసినదని ప్రభుత్వము వారిని కోరినారు. ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించి త్వరలో మంజూరి నీయగలరని తెలియుచున్నది. ఈ క్రొత్త నాందేడు ఆస్పత్రివలెనే యితర జిల్లాలలోను క్రొత్త ఆస్పత్రులను కట్టించువిషయమై ప్రభుత్వమువారాలోచించుచున్నారట.

శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్ర భాషానిలయము కుకునూరు

ఈ గ్రంథాలయమునకు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ తెలుగు ప్రొఫెసరగు శ్రీయుత ఎంగలి లక్ష్మీకాంతకవి ఎం ఏ గారు ౩౦ గ్రంథములను, హైదరాబాదు వాస్తవ్యులగు శ్రీయుత ఆదిరాజు సత్యనారాయణరావుగారు గ్రంథాలయనామముతో నొక సైనుబోర్డును పంపించి తోడ్పడినందుల కెంతయు కృతజ్ఞతాభివందనముల నర్పించుచున్నాము.

ముందునుంచి గ్రంథములు, పత్రికలు పంపువారు యీ క్రింది చిరునామా మార్చును గమనింప ప్రార్థితులు.

ఇట్లు విన్నవించు
భాషాసేవకుడు
కో వెంకట రామ శర్మ
సంస్థాపకుడు, కుకునూరు (నైజాం)
బూర్గంపాడు పోస్టు, (వయా) డోర్నకల్
యన్ యస్ రైల్వే

సప్తాహములో సర్ అమీన్‌జంగుగారి మతబోధ

మహారాజా కిషన్ ప్రసాదుగారికి సత్కారము

(విలేఖరి)

క్రొత్త నాంపల్లి ౫ మెహర్

ఈ హైదరాబాదునగరమునందు క్రొత్త నాంపల్లి, లాల్ కొట్టిలో స్వామి కృష్ణాచార్య, రాజవైద్య, విద్యావాచస్పతి, ఎం ఏ ఎచ్ ఎం బి అల్వారు నాకింగారి గృహమందు వారి మాతులగు శ్రీ బృందావన మధుర సుప్రసిద్ధ శ్రీనింబారక సాంప్రదాయాచార్య గోస్వామి శ్రీకృష్ణలాల్ జీ మహారాజుగారు శ్రావణ శు॥ పంచమి ఆదివారము (౨౫ షహరేవరు ౧౩౪౪ ఫ) మొదలుకొని శ్రావణ శు॥ ఏకాదశి శనివారముదాక సప్తాహ భాగవతమును ఆరంభించిరి. ఇంగిలీషు క్రమము ప్రకారము ఉదయము ౭ గం నుండి మధ్యాహ్నము ౧౨ గం వరకు సంస్కృతమూలపారాయణము నున్న సాయంకాలము ౬ గంటలనుండి ౧౦ గంటలవరకు హిందీలో భాగవతప్రవచనము జరిగినవి.

ఇట్లు ౭ రోజులు జరిగినతరువాత కడపటి రోజు సాయంకాలము ౫ గం లకు ౬ గం ల మధ్య మహారాజా కిషన్ ప్రసాద్ బహదరుగారువచ్చి ౧౫ నిమిషములకాలము కూర్చుండి భాగవత ప్రవచనము వినిపోయిరి. మహారాజా బహదరుగారు అచటయున్నప్పుడే హైకోర్టు న్యాయమూర్తులలో నొకరగు నవాబ్ నాజిర్ యార్ జంగ్ గారును సర్ అమీన్ జంగ్ గారును, గుల్బర్గా తాలుక్దారుగారును, పాపన్నపేట సంస్థానము రాజాగారును, యింకను పలువురు గొప్ప గొప్ప ముసల్మానులును, మార్వాడీ సేట్లును వచ్చిరి.

ఆసమయమున సర్ అమీన్ జంగ్ గారు మతములన్నియు ఒకటే ఉద్దేశ్యము గలవనియు, ఒకదానికొకటి ఒకదానికొకటి పోల్చదగినవనియు యివన్నియు భగవంతుడనే ఒకసముద్రములోనే తమనీటిని సమర్పించుచున్నవనియు, యుపబోధమార్గములు వేరుగానుండి, ఆకారములు భిన్నముగానుండుటయే తప్ప వస్తుతః భిన్నములు కావనియు ప్రబోధము చేసిరి. సప్తాహ కర్తయగు కృష్ణలాల్ జీగారు తామును క్రియలో అన్ని మతములును విరోధములేకయుండుటయే కోరుచున్నామనిరి.

అందరికని ప్రసాదము పెట్టి పూలమాలలు వేసినతర్వాత క్రమక్రమముగా సెలవు గైకొనిరి.

ఈసప్తాహము యెట్లైననుండనీ, దీనికి మహారాజా బహదర్ గారు ఆహ్వానించబడుట చే యిపుడు గాని సాధారణముగా నాజూకు ఇనుపరి యెరుగని యీ వీధికి అదృష్టము పట్టినట్లు సందులుగొందులన్నియు శుభ్రములగుటయు, వీధిరోడ్డు శుభ్రముగా ఊడ్వబడి నీళ్లు చల్లినట్లుండుటయు సంప్రాప్తించినది. ఈ అంశము యిప్పటికిని నిలిచియున్నదని యిక్కడి నివాసులు సంతోషించుచున్నారు.

మీరుమొహల్లాల యేర్పాటు

పురపాలక సంఘమువారు ఈ క్రిందివారిని నగరములో మీరుమొహల్లాలుగా ఏర్పాటు చేసిరి. ఈఏర్పాటు ౧౩౪౫ ఫ కొరకు అయియున్నది.

(౧) సయ్యదుఖాదర్ మొహియుద్దీన్ సా॥
(౨) హకీం ద్వారకాప్రసాదు సా॥
(3) మ॥ రహీముద్దీను సా॥
(౪) డాక్టరు రామారావుగారు
(౫) ,, సత్యనారాయణరావుగారు
(౬) హబీబయారలిఖాన్ సా॥
(౭) మ॥ యాసీన్ సా॥

గోలకొండపత్రిక

యువ సం. శ్రావణ బ॥ ౬

సోమ వారము

ఫ్రెంచి, జర్మనీ భాషలు నేర్పుట

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యా పీఠము యొక్క ప్రోవైస్ ఛాన్సెలరుగారు అడ్డిగమెట్టులో నుండు ఆ విశ్వ విద్యాలయ కళాశాలలో సాధారణముగా జరుగుపని ప్రారంభమగుటకు ముందు (అనగా ౯॥ గం॥ మొదలుకొని ౧౦॥ గం॥ వరకు) గాని లేక అది ముగిసిన తర్వాత ౪ గం॥ మొదలుకొని ౫ గం॥ వరకు గాని వారమునకొకసారి ఫ్రెంచి, జర్మనీ భాషలు నేర్పుటకు యేర్పాట్లు చేయుచున్నారు. ఈ భాషలు నేర్పుటకు యిప్పుడు విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల పనిచేయు కాలములోనే కొంత యేర్పాటుకలదు. కొలది కాలము నుంచి యీ భాషలు నేర్చుకొన దలచిన విద్యార్థులకు నేర్పబడుచున్నవి. కాని ఇంతవరకు ఈ సౌకర్యము కళాశాలలో క్రమముగా ఉదయము నుంచి సాయంకాలము వరకు చదువు ఒక విద్యార్థులకే మాత్రమే. ప్రోవైస్ ఛాన్సెలరుగారికి అంతటితో తృప్తి లేదు. విశ్వవిద్యాలయములో చేరనివారికిగూడ ఆభాషలు నేర్చుకొనగోరువారికి సౌకర్యము కలిగించి, విశ్వవిద్యాలయములో చేరినవారికిని, విశ్వవిద్యాలయములో చేరియుండనివారికిని సంబంధము కలిగించవలెనని కుతూహల పడినారు. కాబట్టి విశ్వవిద్యాలయ కళాశాల పని చేయునప్పుడు నగరములో వివిధ ప్రభుత్వ కార్యాలయములును, యితర కార్యాలయములునుకూడ పనిచేయుచుండునవియు, ఆ సమయమున నగర జనులందరు వారి వారి జీవయాత్ర సంబంధమైన పనులలో మగ్నులై యుందురనియు, కళాశాల ప్రారంభించుటకు ముందుగాని, పని ముగించిన తర్వాతగాని తక్కిన కార్యాలయములపని కూడ సాధారణముగా ముగిసియుండుటచే జనులకు విజ్ఞాన సంపాదనకు తీరికగా నుండుననియు యోచించి అట్టి తీరిక కాలములో ఆతరగతుల నేర్పాటుచేసినారు. సంసార తాపత్రయముచే చుట్టుకొనబడినవారికి ప్రతిరోజు అడ్డిగమెట్టువరకు పోయి వాటి ఉపయోగము తెలియని విదేశభాషల నేర్చుకొనుటకు యేమి ఉత్సాహముండునని ప్రతిరోజును ఆ తరగతుల నేర్పాటుచేయక వారమున కొకపర్యాయము మాత్రమే యేర్పాటు చేసినారు. ఆరోజు ఈ హైద్రాబాదు నగరమున సాధారణముగా అనేక కార్యాలయములకు సెలవురోజగు శుక్రవారమై యుండిన చాల అనుకూలము. బహుశః ప్రోవైస్ ఛాన్సెలరుగారు ఆరోజే యేర్పాటు చేయవచ్చును. మఱి యీ తరగతులలో చేరదలచువారికి ఫీజు ఏమి యేర్పరతురో తెలియుటలేదు కాని ఫీజు యేర్పాటులేకుండ ఉచితముగా నేర్పబడుచో ఆప్రయత్నము మఱి కొంత మెచ్చుకొనబడవలయును.

ఫ్రెంచి,జర్మనీభాషలవలన మనకేమి ప్రయోజనము అని పలువురు అడుగవచ్చును నిజముగా ఆభాషలు నేటి అంతర్జాతీయభాషలలో గొప్ప ప్రాముఖ్యము గల భాషలు. ప్రపంచమందలి వివిధ దేశములమధ్య వాణిజ్య,వైజ్ఞానిక, ఆర్థిక స్వరూపమగు అంతర్జాతీయ సంబంధము హెచ్చుచున్న రోజులు యివి. కాబట్టి యీరోజులలో అంతర్జాతీయములైనట్టి ఆభాషలవిలువ యెంతో గ్రహింపవచ్చును. ప్రపంచములో ౮౦౦౦౦౦౦౦ మందికి మాతృభాషయగు జర్మనీభాషయు, ౭౦౦౦౦౦౦౦ మందికి మాతృభాషయగు ఫ్రెంచిభాషయు నేటిప్రపంచమందు పారిశ్రామికులకును,విదేశవాణిజ్యము చేయువారికిని, సైన్సులో రోజురోజుకు కనిపెట్టబడుచుండు నూతన విషయములను యెప్పటికప్పుడు తెలిసికొనగోరు శాస్త్రపరిశోధకులకును తెలిసికొనియుండదగిన భాషలైయున్నవి. మన దేశమున నిప్పుడు నిరుద్యోగము యొక్క శాశ్వత ఉపశాంతికి పారిశ్రామికాభివృద్ధి అవసరము. పరిశ్రమలకు సంబంధించిన నవీన విజ్ఞానము నేర్పు సౌకర్యములు ఫ్రాన్సు దేశములోను, జర్మనీ దేశములోను, అమెరికా దేశములోను యెక్కువ. మన దేశమును డికొందరు ఆ దేశములందు పారిశ్రామికవిద్యను జదివి వచ్చి యీ దేశమున పరిశ్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు ప్రభుత్వము వారును ప్రజలును సహాయపడవలసి యున్నది. ఫ్రాన్సు, జర్మనీ దేశములలో ఆ దేశ భాషలు రానిచో అక్కడివిద్య నేర్చుకొనుట కష్టము. సైన్సు, పారిశ్రామిక సంబంధములగు పత్రికలెన్నియో ఆ భాషలలో నుండు వాటిని ఆ భాషలు తెలిసిన దేశీయులుపయోగించి దేశమునకు లాభము చేయవచ్చును అంతర్జాతీయ విజ్ఞాన సహకారమువలన కలుగు లాభములను ప్రతివారును అంగీకరింతురు ఇక ప్రధాన కావ్యములైన అంతర్జాతీయ భాషలగు జర్మని, ఫ్రెంచి భాషలు ఆ విజ్ఞాన సహకారమునకు యెంతతోడ్పడునో వేఱుగ చెప్పనక్కరలేదు.

కావున ఇట్టి ప్రాముఖ్యము గల భాషలను జనులకు తీరికసమయములో నేర్పుటకు యేర్పాటుచేయుట ప్రశంసనీయమైన యత్నము. ఈ అవకాశమును మనవారు వ్యర్థముగా పోనీయక ఉపయోగించుకొని లాభము పొందెదరు గాక!

లాహోరు అందోళనము

కలకత్తా మహమ్మదీయుల తీర్మానములు

ఆగస్టు ౧౨వతేది షాహీద్‌గంజ్ మసీదు వ్యవహారములను చర్చించుటకు కలకత్తాఖిలాఫతు కమిటీవారియాజమాన్యమున కలకత్తాపురమందిరమునందు మహమ్మదీయులసభజరిగెను. సభవారు ఈక్రిందితీర్మానములగావించిరి.

మసీదుండినస్థలమును ప్రభుత్వమువారు వశపరచుకొనవలెను.

మసీదులు యెవ్వరియొక్కయు స్వంత ఆస్తిగా పరిగణింపబడజాలవని ప్రభుత్వమువారు స్పష్టము చేయవలెననికోరుట. మసీదుల స్వరూపము మార్చుటకుహక్కు లేదని సభవారు తలచిరి.

మసీదుండినప్రదేశమును మహమ్మదీయులకొసంగవలసినదని సిక్కులను కోరుటలేదు. ఆప్రదేశమును ఖాళీగానుంచవలెను.

జూలై ౨౧వ తారీఖున మహమ్మదీయజనసమూహములపై ప్రభుత్వమువారు కాల్చినందులకు అసమ్మతి నిలుపుట.

మసీదులను, మతసంబంధమైనకట్టడములను రక్షించుటకు ఒకసంఘమునునియమించుటకు సభవారునిశ్చయించిరి. ఇందువిషయమై తగుచర్య గైకొనుటకు హుస్సేన్‌షాహుస్సేద్దీన్, అబ్దుల్ రాఫ్ గారలు కోరబడిరి.

ఆఫ్రికాలో భారతీయుల దుస్థితి

ఆండ్రూస్‌గారి ఆదుర్దా

దీనబంధు సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసుగారు ఆగష్టు ౧౭వ తేది బొంబాయి దయచేసిరి. వారు నాడు సాయంత్రము వరకు వారచటనుండి తరువాత అహమ్మదాబాదు వెళ్లిరి. ఆండ్రూసుగారు ౧౭వ తారీఖున ఆంగ్ల దేశమునకు బయలుదేర దలచియుండిరి. కాని వారు ఆనాడు ప్రయాణము మానివారు. ఆగస్టు ౨౪వ తారీఖున బయలుదేరి వెళ్లుదురు.

ప్రత్యేకముగా యునైటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధితో తన యభిప్రాయమును వెల్లడించుచు, తాను కెన్యా జాంజిబారు భారతీయుల స్థితి విషమమగుచున్నదని ఆండ్రూసుగారు చెప్పిరి. కెన్యాలో మార్కెట్లకు సంబంధించిన శాసనము విషయమునను, యుద్ధభయమువలన భయభ్రాంతులగు అబిసీనియా భారతీయుల విషయమునను తాను విచారణ గావించుచున్నానని ఆండ్రూసుగారు చెప్పిరి.

కెన్యా పీఠభూములను యూరోపియనులకు ప్రత్యేకించుట అనర్థదాయకమనియు, ౧౯౨౩ సం॥లో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు గావించిన వాగ్దానములకు విరుద్ధమనియు ఆయన చెప్పెను.

ప్రాచ్య విజ్ఞాన మహాసభ

డిసెంబరు మాసములో బెంగుళూరు నగరమున జరుగు ప్రాచ్యవిజ్ఞానసభకు [ఓరియంటల్ కాన్ఫరెన్సు] బరోడా ప్రభుత్వమువారు ప్రతినిధులనునిర్ణయించినారు.

నాయబుకోత్వాలు

నాయబుకోత్వాలుగారగు హమ్యాజక్ష్ గాఫ్ గారు అనారోగ్యముగనున్నందున సికింద్రాబాదు మతిసుపత్రిలో ఔషధము తీసికొనుచున్నారు.

చాదర్‌ఘాట్ స్కౌట్సు సంఘము

౩ మెహారు రెడ్డిబోర్డింగులో చాదర్‌ఘాటు స్కౌటుబాలుర సభజరిగెను. ఆ సభలో చాలమంది స్కౌటుమాస్టర్లుగూడ పాల్గొనిరి. ప్రారంభములో రాజాబహదూరు వెంకటరామారెడ్డి ఓ. బి. ఇ. గారు కొంతసేపటివరకు అధ్యక్షత వహించిరి. కాని వారికి అత్యవసరమైన పనులు ఉండుటవలన వారు సెలవుతీసికొనిరి. వారు వెళ్లినతదుపరి జిల్లాస్కౌట్సుకమీషనరగు మౌల్వీ సయ్యదుఅలిఅక్బరుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ఈక్రిందికార్యక్రమము జరిగెను.

(౧) గతసభయొక్క సభాచర్యలు చదువబడెను. సభ్యులు కార్యదర్శిగారిని సంఘమునకు సంబంధించిన హైద్రాబాదుకమిషనరుగారికి మరియు ఇతర సభ్యులకు చూడవలసిన ఎన్నికలపై విచారము చేయుటకు వ్రాయవలయునని కోరిరి.

(౨) జరుగుచున్న సంవత్సరము జరిగిన ఉపన్యాసములు మరియు వివాద ఉపన్యాసములను గురించిన కార్యక్రమము ఏర్పరచబడినది.

(౩) ఈసంవత్సరసభకు అధ్యక్షతను అంగీకరించినందున రాజాబహాదురు వెంకటరామారెడ్డిగారికిని మరియు సయ్యదుఅలి అక్బరుసాహెబుగారికిని కృతజ్ఞతావందనములు తెల్పబడెను.

న్యాయ శాఖలో సంస్కరణములు

మ.ఘ.వ. ప్రభువుగారి అంగీకారముతో న్యాయశాఖా పరిపాలనమున కొన్ని సంస్కరణములు జరుగునని తెలియుచున్నది.

౧. ఇకముందు హైకోర్టు జడ్జిపదవికి బారిస్టరు, విశ్వ విద్యాలయములలో ఖానూని డిగ్రీ పొందినవారును, ప్రత్యేకముగా న్యాయస్థానముల పనికొరకు సిద్ధపరుపబడిన ఎచ్.సి. యస్. అనువారు తప్ప ఇతరులను సిఫారసు చేయకూడదు.

౨. న్యాయస్థానము తనిఖీ చేయు అధికారి హైకోర్టుజడ్జికి కలయు యోగ్యత గలవాడుగా ఉండవలెను.

౩. సదరు ఆదాలతు న్యాయాధిపతులు ౫గురిలో అర్ధమువ్వగురు పైన పేర్కొనబడిన యోగ్యత కలిగి యుండవలెను. ఒకరు అట్టి నిర్బంధములులేక తగినసమర్థత కలవారైయుండిన చాలును.

౪ సూబాల యొక్కయు, జిల్లాలయొక్కయు అదికసాలిములలో ముఖ్యులగు ౧౨ గురు పైయోగ్యత కలిగియుండుట అవసరము.

౫. మొత్తము అన్నివిధములగు న్యాయాధిపతులలో ౨౧ ఉద్యోగములు ప్రత్యేక స్వరక్షణబెట్టి, పైనిర్బంధములతో పనిలేక, నియోగింపబడదగినవై యుండవలయును.

౬. న్యాయస్థానముల యొక్క ప్రారంభ అధికారములపైన అసమర్థులను నియోగింపు పద్ధతి పూర్తిగా ఆపివేయబడినది

కరణము గోరబడిన స్తంభముచే మరణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

౭ వ తేది రాత్రి సుమారు ౧౧ గంటలప్పుడు ఒకహిందువుడు నయాపూలు దగ్గర కరాచీహోటలువద్ద సైకిలుపైపోవుచు, ఒక లారీ [టాక్సీ] లారీ వశముతప్పి విపరీతమైన వేగముతో వచ్చుచుండుటను కనుగొని రోడ్డు పక్కనుండు ఎలక్ట్రికు స్తంభము చుట్టునుగల దిమ్మపైన తనసైకిలుతోకూడ ప్రాణరక్షణకొరకు నిలచుకొని యుండెను దురదృష్టమువల్ల లారీ నేరుగా అతడు నిలుచుకొనియుండు స్తంభమునకుకొట్టుకొని అవ్వక్కనుయుండు కరాచీహోటలును కొట్టుకొనెను ఈ మోటారుదెబ్బకు ఆస్తంభమువిరిగి అహిందువునిపై బడుటవలన అతడువెంటనేమరణించెను అతని పేరేమిటో ఇంకను తెలియలేదు లారీడ్రైవరు లారీ నచ్చటనేవదలి పారిపోయెను కరాచీహోటలు తలుపులుగూడ విరిగిపోయెను

ప్రైమరీ పాఠశాలలు

ఈ పాఠశాలలలో జదువు బాలురకు ఆటల పోటీలు ఏర్పరుప బడుచున్నవి వీనికి మొఈను ద్దౌలా ప్రైమరీ టూర్నమెంటు అనిపేరు ఈ పోటీ ఆటలు కొంతేరోజులు నగరమునందు జరిగినవి

యూనానీ వైద్యాలయములు

నిజాము రాష్ట్రములోని యూనానీ వైద్యాలయములలో పరీక్షచేయు కొరకు ప్రభుత్వము మంజూరిచేసి హనుమకొండ, మట్టెవాడ ఖమ్మము ఆసిఫాబాదు చెన్నూరు నిజామాబాదు కామారెడ్డి ఆర్మూరు, నల్లగొండ, మిర్యాలగూడెము మహబూబు నగరము,కల్వకుర్తిలో నిట్టి వైద్యాలయములను పెట్టించి వారు వీని యన్నిటికిని ఖర్చుచెయు చేయించుటకు ఏర్పాటులు జరిగినవి! మ. ప. ప్రభుత్వమువారి శ్రద్ధ యూనానీయే కూడ బాగుగా ప్రసరించినయెడల గారు వైద్యము వైపు ఎప్పుడు దృష్టీమళ్లి యాలోపతి ఆయుర్వేద వైద్యములను, వారి వైద్యాలయము పోయిన లక్షలకొలది జనులను ఎరుకుచూచుచున్నారు

ప్లేటూనిధి, బాలభటులు

నగరములోని బాలభటులు ఇంటింటికి తిరిగి ప్లేటూ నిధికొరకు విరాళములు సమకూర్చుటకు కందల రూపాయలు ప్రోగుచేసి ఈ వైస్రాయిను రఘునాథమల్లు బ్యాంకులో జమ కట్టించినారు

ఉన్నవిగాక ఉపరిఒకటి

పురపాలక ఎన్నికల అక్రమపు మొకద్దమాలు

(ఖలీఫా న్యాయస్థానములో)

గతపురపాలక సంఘపు యెన్నికలలో జేహాల్కానుండి అబ్దుల్ వాహబ్ అవేజ్ అనువారి యెన్నిక అక్రమమైనదని ఖలీఫా న్యాయస్థానములో యివ్వ డినదరఖాస్తు విచారణ అర మెహర్ ౧౩౫౮ ఫ॥ తేదికి వాయిదా వేయబడియున్నది దీనితోటి యిదేవిధముగ మరికొన్నియెన్నికలుగూడ అక్రమమైనవను మూడు మొకద్దమాలవిచారణ గూడ అతారీఖుకే వేయబడియున్నది

ఉండేది ఉండగా ఉపరి

ఇట్లు ఉండే మొకద్దమాలు చాలనట్లు కృష్ణస్వామి ముదిరాజగారి యెన్నికకూడ అక్రమమైనదని ఓ డి జోషీగారు ఒక దరఖాస్తును ఖలీఫా న్యాయస్థానములో దాఖలు చేసినారట ఇందులో కృష్ణస్వామిగారు ఏ యింటికైతే కిరాయదారులుగా చెప్పుకొని వోటరుహక్కు ఉన్నదనిరో ఆయింటికవారు సొంతదారులు కాదనియు కిరాయదారులు కాదనియు అందువల్ల వారు అసలు వోటరేకాజాలరనియు అట్లైనప్పుడు వారియెన్నిక అక్రమమైనదనియు ఆక్షేపించబడినది ఈ మొకద్దమా యెట్లునడచునో చూడవలసియున్నది

పూర్వపు ప్రధాని గారి స్మరణ

మలకపేటలోని ఆలియా పాఠశాలలో ౧౫ మెహెర్ ౧౩౫౮ నాడు గొప్పసభ కీర్తిశేషులైన ప్రభువుగారి స్మరణార్థము సమావేశమైనది ఎవరో గొప్పవారు సభకలంకరించిరి శ్రీ కీర్తిశేషు గారి గుణములు పొగడబడినవి చాలాసేపు మిఠాయిలు పంచిపెట్టబడినవి

నాగ ముల కొస ము

టకైపురమునకు మూల్కాలివారి... మొహల్లా ౧౧ దఫాలోని ఒకడు షేకరాలో ఖయసాయుల్లు సాభవారు కొంచెము మాట్లు చేసి "నాజిమ సాబ్ వెస్ట్యురో సాభ" అను మాటలను పెంచినారు

పిడుగువలన మరణము

భోనగిరి తాలూకాలోని రహీమ్‌ఖాన్‌పేట అను గ్రామములో పిడుగు పడుటవలన ఇద్దరు వ్యవసాయకులు మరణించిరి దగ్గర ఒక మనుష్యుడు ఒకఆవు ఉండుటవలన ఆగ తెలివితప్పినది

జర్మను, ఫ్రెంచి భాషల నేర్పుట

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములో ప్రత్యేకముగా జర్మని, ఫ్రెంచి భాషలు నేర్పుటకై తరగతులు ఏర్పాటుచేయబడునట వీనికి కాలేజి తరగతుల సమయముకాక ఇతర వేళ నిర్ణయింప బడును రెండు సంవత్సరముల వరకు వారములో ఒకసారి జరుగును ఇది ప్రత్యేకముగా ఉపాధ్యాయులు ప్రభుత్వోద్యోగులలో గొప్పవారు ప్రజలలో ముఖ్యులు ఇట్టివారి అవసరములను దృష్టియందుంచి చేయబడును డాక్టరు జాఫర్‌హుసేన్ డాక్టరు యూసుఫ్‌హుసేన్ గార్లు ఈకార్యముల నిర్వహింప నంగీకరించినారు ఈ తరగతుల గలన ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము వారికిని తదితరులకును సంబంధము గిట్టిపడ గలదని కొంత ఊహించబడుచున్నది ఇట్లని ప్రభుత్వ ప్రకటన ఖవారు తెలుపుచున్నారు

రాకపోకలు

౩ మహాశయులు సాయంగా ఎభ్యులు సభా.. అహమదు నవాజజంగు బహదురుగారు ఎం బాయి వెళ్లిరి

ఆర్యసమాజ ప్రచారకులగు డాక్టరు తేజ్ ...వాకురుగారు అలీఘడుకువెళ్లిరి ఆర్యసమాజికులు వీరిని వైదికధర్మముకీజై! దయానందుకీజై!అను జయజయ ధ్వానములతో సాగనంపిరి

రైల్వేలైను వేయుటముకు వ్యవధి

ఇంతవరకు ఎక్కడెక్కడ రైలులేదో అక్కడక్కడ రైలుపేయుటకు విచారణలు జరుగుచున్నవి ఒకరైలు బీదరుకైఱుమడుక్ నుండి జాల్నా లేక ఔరంగాబాదునకు రెండవది కరీంనగరం జగిత్యాల రైల్వే ఎలు మరియు మూడవది నర్మదా ... వేయుట ... వ్యవధి రెండు సంవత్సరముల ... వరకు సంవత్సరం ... వేయుటకు ౮౦ లక్షలు వ్యయము కాగలదు మిగతలైనులుకొలతలు తీసికొని మాచర్ల కరీంనగర జగిత్యాలలో మాలివాగులు ఎయిర్‌ అమ్మాలీలకొరకు రైల్వేకార్యదర్శులు చేయింపబడుచున్నారు

న్యాయొంటు గ్రాంటుగా

సుర మద్రాసులోని సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు జటప్రోలు సంస్థానాధిపతులను నిజాము ప్రభుత్వమువారికిని నీటి హక్కును గురించి కలిగిన వివాదములలో శ్రీరాజాగారి పక్షమున వీరువచ్చి శనివారము నాటి నుండి వాదించుచున్నారు శ్రీవారిపక్షమున గ్రాంటు గారితోపాటు బి బ ఆరవముదు అయ్యంగారు ఎం ఏ గారును, గోవిందరావు బి ఏ ఎల్ ఎల్ బి గారును పని చేయుచున్నారు ప్రభుత్వ పక్షమున ఆక్బరు ఖాన్, ... గారు ఏర్పరుపబడి యున్నారు

వివాదవిషయముల వివరము తెలుపగా నిజామాబాదు జిల్లాలోని కామారెడ్డి తాలూకాలో దోమకొండ సంస్థానము కలదుగదా సంస్థానములో కచ్చాపురల్లు చెరువులో వచ్చుచుండు ఒకకాలువ నీటిని నిజాము ప్రభుత్వమువారు పెదమల్లారెడ్డిగ్రామపు చెరువునకు గలపి ఫసలిలో స్వీకరించినారు ప్రభుత్వమువారి వివాదము ఏమన "సాగునట్టి నీటిని ప్రభుత్వమువారిది కనుక చేయు యిష్టము చొప్పున అడ్డుకొనవచ్చును ఈ నీరు సహజముగా ప్రవహించు చుండునది గనుక ఒకకాలువగా మార్చి సంస్థానము వారి చెరువులోనికి తీసికొనిపోబడుచున్నది ఇది ఎంతో కాలము నుండి జరుగుచున్నపని కనుక నీరు మా చెరువులోనికే రావలెనన్నదే కాని వారికి హక్కు లేదు

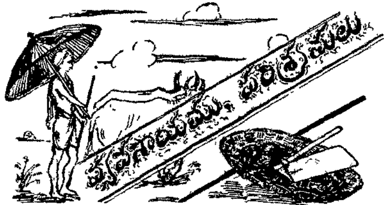
సంస్థానము వారి వాదన ఏమన, ఈ కాలువ ఎన్నాళ్ళనుండిలేదు ... మానవుని జ్ఞాపకశక్తికి అందనంత పూర్వకాలమునుండి మా చెరువులోనికి ఈ నీరు తెచ్చి యిచ్చుచున్నది కనుక దీనిపై ఎట్టి ప్రభుత్వమువారికి ఎట్టి అధికారము ఉండగూడదు

ఉభయపక్షముల వాదములు, మద్రాసు హైకోర్టు మంత్రియగు ... జీ ఎస్ ... గారి యెదుట ... కేసులో జరుగుచున్నవి

హత్య

... నగరుదగ్గర ఆరుగురు మనుష్యులు ... గావుని అను గ్రామములో ఒక మహారాష్ట్రుని గుడుపలతో కొట్టిరి పోలీసువారు ... జనము వెళ్లి పోయి పోలీసువారలకు చిక్కిరి

మన వ్యాయామము

సహజ వ్యాయామము అన్ని విధానముల లోను అత్యుత్తమ స్థానము నలంకరించుచున్నది. గనుక వ్యాయామము వ్యాయామము లన్నిటికంటెను ఉత్తమమైనది. నీవు ఏ వ్యాయామము చేయుచున్నను గమనవ్యాయామ మొండి లేవలెను.

పోటీలకు తయారగునప్పుడు ఆటగాండ్రు తొలుత గమన వ్యాయామావసరమును చక్కగా గుర్తింతురు. ఈతగాండ్రు, మల్లులు, టెన్నిసు ఆటగాండ్రు అందరును గమన వ్యాయామాభ్యాసము చక్కగ [illegible] ఇంత యేల? మానవునకు అత్యుత్తమమైన జీవశక్తి, ఉత్సాహము నీయగల నడక గమన వ్యాయామ మత్యావశ్యకమైనటుల కనబడుచున్నది.

గమనమును గూర్చి ప్రత్యేక సాక్ష్యమేమియు లేదు. నీవు ఒక్కమారు ఆరుబయటకు పొలముల గట్లమీదకు బోయి అచ్చట నీవు నిలచి అలయు వరకు నడచిన తప్పక లాభమును పొందగలవు.

ప్రతి దినము నడువవలెను. ప్రతి పదము వేయునప్పుడు దానిని నీవు పూర్తిగ ననుభవించి సూక్ష్మముగ చూడవలెను.

—ప్రకృతి

క్షయ

ప్రాతః సాయంతనములయందు కొద్దిగా జ్వరము ఉండును. శరీరము తగ్గుచుండును. రాత్రులయందు చెమట పోయును. దేహము పచ్చగనుగా నుండును. బలహీనత, క్షయము, మాంసము [illegible] సన్నమారి కృశించుచుండును. [illegible] క్షయ సూక్ష్మజీవము [illegible] ఈ వ్యాధిని తెలుసుకొనవలెను. [illegible] ప్రారంభదశయందు [illegible] ముతో కూడిన దగ్గు ఉండును. భుజముల సందులు, గుండెయందును నొప్పి యుండును.

మైతెస్కోపుతో వినినప్పుడు, ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములు పీల్చునప్పుడు ధ్వని యెక్కువగాను, మధ్యగా నప్పుటప్పుడు దుర్బలముగను వినిపించును. రోగము ఇంక కొంచెము ముదిరినప్పుడు కఫము చిక్కబడి కుదుపలుగా నేర్పడును. ఇంకను రోగము ముదిరినయెడల శ్వాసాశయములయందు రోగి పదార్థముచే నిండినకొలది పైన జెప్పిన లక్షణములు మరింత తీవ్ర రూపముతో గాన్పించును.

చికిత్స

మాయ వైద్యులు వైతెము, ప్రకృతి చికిత్స వలన మాత్రమే ఈ వ్యాధి కుదురునని యొప్పుకొని యున్నారు. ప్రకృతి చికిత్సవలన వైతెము ఈ వ్యాధి ప్రారంభమునందే చికిత్స చేసిన సుళువుగా కుదురును. రోగము ముదిరిన యెడల నయము కొంచెమగుటయు కలదు. సూర్యకాంతి అల్ట్రావయొలెటు నిచ్చును. కొందరు ఎలక్ట్రిక్ దీపమును వైతెము వాడెదరు. కాని అది మితముగా కాక యెక్కువగా వాడిన యెడల దౌర్బల్యము కలిగించును. పరిశుద్ధమగు వాయువు ఈ వ్యాధి కత్యంత గుణయుతమైనది. మనశ్శాంతియు, విశ్రాంతియు నీ రోగమునకు మిక్కిలి అవసరమై యున్నవి. ఆహారము నెక్కువగా నీయ [illegible] ఫలములు, కూరగాయలు [illegible] తగుమాత్రము వ్యాయామము [illegible] గాలిలో [illegible] దేహమునకు మర్దన చేయును. [illegible] మృదువగు [illegible] రోగియొక్క మానసిక [illegible] రోగ నివారణమునకు సాయము కలిగించును. [illegible] రోగములు [illegible] చరిత్రములు చదివి, [illegible] ధైర్యము, శ్రద్ధయును స్థిరముగనేను [illegible] గ్రహింపవలెను.

—ప్రకృతి

"అల్ఫాన్సొ" మామిడి

(గుమ్మలూరు సత్యనారాయణగారు బి. ఎస్ సి., ఎజి.)

మనదేశములో సుమారు ౨౦౦ మామిడి రకములు కలవు. కాని వాటిలో చాల కొలది మాత్రమే తినుటకు బాగుగానున్నవి. అయినను వాటిలో వీలునుబట్టి విస్తారము వాడుకలో నింకను బహు స్వల్పముగానున్నవి. ప్రతి తోటకు మామిడిపండు యేదో యొకజాతి శీఘ్రముగా దొరకుచుండుట వలన పైనుండి తెప్పించుకొనవలయు నగత్యము లేదనుకొన్నను, చాల పట్టణములలో తినుటకు చాలునంత సరకుమాత్రము చుట్టుపట్ల దొరకక పోవుట వాస్తవము. సామగ్రి యెక్కువచిదైనను అబుతువులో వచ్చిపడును. కాని త్వరలో క్రుళ్లిపోవు ఫలజాతులవంటి దినుసులతో వర్తక వ్యాపారములు మాత్రము అనుకున్నట్లు జరుగుట కష్టము. పండ్లు చెడిపోకుండ సరిగా చేయుట [illegible] శాస్త్రవాటకను మగ్గబెట్టుచున్నవి ఎగుమతిచేయు విధానములలోనే గాక, యెగుమతి యగుచున్న ప్రత్యేకరకమునందు కూడ క్రుళ్లుటకు పట్టుకాలము నిర్ణయింపబడి యుండును కనుక యెగుమతి విధానములతోపాటు ప్రత్యేక రకములు కూడ కలిగియున్న లాభము లేదు. ఇంకను దీనితో సరిపోలేదు. ఆ ప్రత్యేకరకము సౌఖ్యమైనంతవరకు రుచులలో నెక్కువగా నుండవలయును. ఇట్లు మారదగు వ్యాపారములకును, కడు మాధుర్యమునకును పేరుపడినది మామిడిపండ్లలో అల్ఫాన్సొ మామిడి.

ఇది యిప్పుడు విస్తారముగా బొంబాయి రాజధానియందు దొరుకుచున్నది. బొంబాయినుండి యితర దేశములకు ఓడలపై యెగుమతి యగుచున్నది. గోవా దీనికి పుట్టినది పేరు. గోవాలో ననేకములగు చక్కని మామిడిపండ్లు దొరకుటచే నది పేరుపడినది. అక్కడ అల్ఫాన్సొ మామిడిని "అల్ఫా" యందురు. గోవాలో కత్తోలికులు దీనికి బాగుగా నమరినవి. అక్కడ దీనికి రవయొంటను ఒకతెగులు ఉప్పును యెరువుగా నొక్కొక్క మొక్కకు వేయుదురు. మరల ౩ సం॥ పోయినగాని ఉప్పును వేయరు. వరిములు వచ్చుననగా యెరువువేయుదురు. గోవాలో అల్ఫాన్సొతో పాటు మంకురద్, ఫెర్నాండిజ్, మాల్డె అని పేరుపడిన రకములున్నవి. ఇంకను అల్ఫాన్సొలోనే మరి మూడు రకములు కలవు.

కాల, గగ్గి. ఈ మూడింటిలో [illegible] విరోధీయులకు ములున్నవి. వీటిలో "కాల" [illegible] చిన్నది. ముక్కు బాగుగా కనబడుచుండును, గుండ్రముగా నుండును. చెట్టు ఆకులు, కాయలుకూడ నలుపుగల ఆకుపచ్చని రంగుతో నుండును. బొంబాయిలో మంకురద్ రకము అల్ఫాన్సొ అనికూడ యమ్మబడుచుండుట కలదు.

అల్ఫాన్సొ చెట్టు అంత దృఢమైనది కాకపోయినను గోవాలో కొన్ని చోట్ల ౫౦, ౬౦ అడుగుల ఎత్తునకుకూడ పోవుటకలదు. చెట్టు అంత అందముగా పెరగదు. కాని కొమ్మ విస్తారము. అక్కడ మిగిలిన రకములలో నీ చెట్టును పోల్చుకొనుట కష్టము. ఆకు ఒక విధముగా సన్నముగాక, పొడుగుగా నుండి తెల్లని నరములు కలిగియుండును. ఒక దశలో క్రొత్త ఆకులు ఎర్రగా నుండును. చెట్టున

కొక విధమగు వాసనకూడ కలదని కొందరు చెప్పుదురు. కాయకు ముచ్చిక (మూతి) దగ్గర రెండువైపుల నొకే యెత్తుండు. ఎడమ భాగము కుడిభాగముకన్న తక్కువగానుండి అరుణోదయపు రంగు కలిగియుండును. మిగిలినభాగము పసుపు, ఆకుపచ్చసిన రంగుతో నుండి చిన్న చుక్కల పొక్కులు కలిగి యుండును. కాయనుకోసిన లోపలి కండ పచ్చగానుండును. ఏవగింపు పీచు కానరాదు. మాధుర్యముతో పాటొక విధమగు సువాసనకూడ మిక్కుటముగ కలదు. ఇన్ని సుగుణములతో ౧౫ రోజుల వరకు క్రుళ్లిపోకుండ నుండును. ఎగుమతి చేయుచున్నప్పుడు బాగుగా వెదికి, ముదిరినకాయలను పండుటకు కాలింబింపకుండ నుండవలెను.

అసలు మామిడిపండు మనకు దొరకుటలో కడు శ్రీతి అందులో సర్వగుణములకు ప్రశస్తమైనది అల్ఫాన్సొజాతి. కనుక ప్రతి దొడ్డిలోను, తోటలలోను నుండదగును. ఖరీదు మాత్రము చాలయెక్కువ. ఒక డజను (టోకు యిటో) ౧౦, ౧౫ రూ. వరకు ౨౦౦ రూ. అగును. కొన్నిటి పండ్లు తెలియుకూడ నవి యెక్కడ దొరకునో తెలియక యొకప్పుడు దూరుకొందురు. అట్లు కాకుండుటకు గుడగల కంపెనీలలో నెందుండియైన తెప్పించుకొనవలెను.

౧ మాదవస్న నర్సరీ, ఒప్పీన, రానా జి (బొంబాయి)

౨ బీక్ అండుమే నర్సరీ, తపాలపెట్టె ౬౦౨ కలకత్తా

౩. ఫెరోంజి, పి పోచా అండ్ సన్స్ సీడ్ మర్చంట్సు, పూనా

—ఆంధ్ర

పర్భిణిలో గ్రామ పునర్నిర్మాణోద్యమము

పర్భిణిజిల్లాలో గ్రామోద్ధరణమును ప్రారంభించుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. పర్భిణి అధికారులు పోయిన సహా రేవరు ౫ తేదినాడు అవ్వల్ తాలూక్దారుగారి కార్యాలయములో, పని ప్రారంభించుటకు తగిన గ్రామమును నిర్ణయించుకొనుటకై, సమావేశమైరి. నాజిర్ తాలీమాతు, పర్భిణి,గారు తయారు చేసి చిత్తుప్రతి వ్రాసియుండిన గ్రామ పునర్నిర్మాణ విధానమును గూర్చి ఆలోచించబడెను.

యోగ్యతా పత్రము గల సినిమా ఫిలిములపై నిర్బంధిత సుంకపువసూలు

హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదులలోనే గాక జిల్లాలలోనికిగూడ దిగుమతి చేయు సినిమా ఫిలిములపై సుంకమును వసూలుచేయుటకు ఆ. కారమును నాకేదార్థమున, చెల్లాకను యిచ్చుచు కరోడ్గిరి సాజంగా ఒక ఆజ్ఞను జారీచేసినారు.

రైలుపట్టాలపై కరోడ్గిరి మాఫీ

రైలుపట్టాలు సర్కారువారి కార్ఖానాయందు తయారైనవి వచ్చునవి కనుక వానిమీద కరోడ్గిరి వేయవలయునని హుకుముఅయినది.

వింతలు విశేషములు

రైలుప్రయాణముకంటె చౌకప్రయాణము

హెర్ క్రోణ్ఫెల్డు అను ఆస్ట్రియా దేశీయుడు ౫అశ్వశక్తులు [Horse Power] గల ఒక క్రొత్తయింజను నొకదానిని కనిపెట్టినాడు దీనివలన విమానములో ప్రయాణము రైలు ప్రయాణముకంటె, ఒన్సుప్రయాణముకంటెను గూడ చౌకయగుకాలము సమీపములో నున్నదని ఆశకలుగుచున్నది హెర్ క్రోణ్ఫెల్డు గారు తమయంత్రమును ఫ్రాన్సుదేశములోని పట్టణములలో చూపించినారు ఇంగ్లీషు కాలువపైగా మైళ్ళదూరము ప్రయాణముచేయుటకు వారికి పెట్రోలుఖర్చు ఆయిలుఖర్చు ఒకరూపాయ అయినది ప్రయాణము ౪౦ నిమిషములలో ముగించబడినది వారీయంత్రమును యింగ్లండులో ప్రభుత్వ విమానాధికారులకు చూపించి వారిఅభిమానమును సంపాదించుకొనుటకై అక్కడకొంతకాలము ఉండగలరు ఈయంత్రనిర్మాణమునకగుఖర్చులో నూటికిరువది వంతును ఫ్రెంచిప్రభుత్వమువారిచ్చుటకు అంగీకరించినారు ఈసహాయముతో ఒక్కొక్క యంత్రమును ౧౫౦ పౌనుల ఖరీదుకు అమ్మవచ్చును

పిల్లికూనలను తయారుచేయుట

డా॥ వు లిండ్బర్గుగారు గాజుతో ఒక గుండెను చేసి ఆగుండెసహాయమున ప్రాణములు ఉపయోగించగలగునని వారు సాధించినట్లు యిదివరకు కొద్దిగా తెలుపబడియుండెను ఇప్పుడు మరికొన్ని విశేషములు తెలిసినవి

ఇందులో రహస్యమేమన ప్రాణుల [పశువులేగాక వృక్షములుకూడ] విచ్ఛిన్నాంగములకు మెనచెప్పిన గుండె తగిలించబడును ఈగుండెతోగూడ ఊపిరితిత్తులును రక్తనాళములను కూడ ఉండును రక్తనాళములలోనికి నెత్తురు జీవపదార్థములు [విటమిన్లు] మొదలగు పోషకరసములు పంపుతో యెక్కించబడును నెత్తురులోనికి నూటికి ౪౦ పాళ్లు ప్రాణవాయువు (ఆక్సిజన్) ౩పాళ్ళు బొగ్గుపులుసు వాయువు [కార్బన్ డయాక్సైడ్] తక్కినభాగము నత్రజనివాయువు (నైట్రోజన్) పంపుచేయబడుట చే ఊపిరితిత్తులు శుభ్రముగానుండును ఈ అంగములన్నియు ఒకపొదుగుసాధనము [ఇన్క్యుబేటర్] యొక్క సహాయమువలన సాధారణముగ ప్రాణుల శరీరములలో నుండె ఉష్ణోగ్రతలు మొదలగు అంగములు యెట్లువేడిగానుండునో అట్లే వేడిగ నుంచబడును

ఈయంత్రముతో డాక్టరు లిండ్బర్గుగారును నోబెల్ బహుమతిపొందిన డాక్టర్ అలెక్సిస్ క్యారల్ గారును పిల్లులయొక్కయు కోడిపిల్లలయొక్కయు గుండెలను మూత్రపిండములను స్త్రీపుంస గ్రంథులనుగూర్చి పరిశోధనలజేసినారు ఈపరిశోధనలవలన వారికి ప్రాణుల శరీరములలోనిఅవయవములు ఆకారమునందును పరిమాణమునందును రోజురోజునకు వృద్ధిజెందునట్లు కనపడినది అయిదురోజులలో గర్భాశయముయొక్క బరువు ౯౦ మిల్లిగ్రాములనుండి ౨౦౦ మిల్లిగ్రాములకు హెచ్చెను గర్భాశయముపై అనుపచ్చనివచ్చలు కనుపించుటచే పరిశోధకులు తల్లిలేని గ్రుడ్డునుండి కోడిపిల్లనుగాని పిల్లిపిల్లలనుగాని ఉత్పత్తిచెయుట సాధ్యమగునని ఆశించుచున్నారు

అంపపు పొడినుండి ఆల్కహాలు

సోవియట్ రష్యాలో నిప్పుడు చక్కెర నుండియు, అంపపుపొడినుండియు ఆల్కహాలును అధికముగా ఉత్పత్తిచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి తెల్లసముద్రముమీద ఆర్కేంజెలువద్ద ఒక హైడ్రాలిసిస్ యంత్రము స్థాపించబడుచున్నది సంవత్సరమునకు సుమారు ౪౦౦౦౦౦౦ గాలనుల ఆల్కహాలును తయారుచేయగల మరిరెండుయంత్రములుగూడ స్థాపించబడుచున్నవి

మనుష్యస్త్రీకి కోతిపుట్టుట

ఉత్తర హిందూస్థానములోని జయపూరు సంస్థానమందు పాలకులగ్రామములో హోక్ సింగ్ అనువతనిభార్య తొమ్మిదినెలలు గర్భము మోసి శ్లాఘ్యగా చచ్చిపోయిన కోతిపుట్టినది కోతి గర్భములోనే మరణించి యుండెనట ఆమె ప్రాణాపాయస్థితిలో నున్నది దయ్యమే మోయుచున్నదని ఆమెబంధువులు భూతవైద్యము చేయించుచున్నారు

తెల్లజాతిఅధికారి మరొక అధికారి యింటిపై పెద్దబండ వేయుట

సిమ్లాలో సాధారణముగా ప్రభుత్వోద్యోగుల నివాసములుండువోట శాంతముగానుండును అట్టి శాంతప్రదేశమున సైనికశాఖ ప్రధాన కార్యాలయములో పనిచేయు ఫోర్డుగారు శాసనసభాశాఖలో పనిచేయు టి యం పాల్ గారింటిపై పెద్ద బండను వేయుటవలన గొప్ప అల్లరిలేచెను

పాల్ గారు వెంటనే అవిఎయుమై డిప్యూటీ కమిషనరుకు తెలియచేసి న్యాయమూర్తిగారు ఆలోచించినవాటన్ను ... పాల్ గారు విందునొసగి తమకూతురుచేత నాట్యమాడించుచు విందుకు వచ్చినవారికి ఆనందము కలిగించుచుండిరి చుట్టుప్రక్కలవారు గొప్పగొప్ప స్త్రీపురుషులు విందుకు వచ్చియుండిరి నాట్యము జరుగుచుండగా ఆయింటపై కప్పుగానుండు ఇనుపరేకులపై దుముడుమూయని విచారించగా అదేదో బండ పడుట వలన కలిగినదని కనపడెను అది ఫోర్డుగారింటిపైనుండి వచ్చినట్లు కనుగొనుటచే చుట్టుప్రక్కలవారందరు ఫోర్డుగారింటికి చుట్టుకొని సమాధానముకోరిరి అతడు "నేను తెల్లవాడను ఈసంగీతముచే నాబిడ్డ నిద్రపోలేకున్నది కావునరాయివేసి సంగీతము నాపుటకు నాకు స్వాతంత్ర్యముగలదు" అని జవాబిచ్చెనట

ఒక్క అణాతో పెండ్లిండ్లు జరుపుట

పశ్చిమ ఖాందేష్‌లో ఒక గ్రామమందు ఒక మహాశయుడు ప్రతిసంవత్సరము ఒకదేవతను స్థాపించి ఆదేవత సమక్షమున గ్రామస్థులను పెండ్లిండ్లు జరుపుకొనవలసినదని కోరుచుండెను అట్టిపెండ్లిండ్లు జరిగినందుకై ఒక్కొక్క పెండ్లికి రూ ౩లు మొదలుకొని రూ ౧౫లవరకు ఛార్జిచేయబడెను ఈప్రకారముగా ఆ మహాశయునికి ప్రతిసంవత్సరము సుమారు రూ౫౦౦లవరకు వసూలగుచుండెను ఆప్రాంతమున గ్రామోద్ధరణోద్యమములో పనిచేయుచున్న శ్రీయుత బాలాభాయి మెహతా గారు యిదిచూచి గ్రామస్థులనుండి యింతమొత్తము దేనికిపోవలెనని తలచి ఆగ్రామపంచాయతీవారిచే మరియొకదేవతను స్థాపనజేసి ఆదేవత ఎదుట పెండ్లిండ్లు జరుపుకొనువారు యేమియీయనుగాని చెల్లింపనక్కరలేదని ఆగ్రామస్థులకేగాక చుట్టుపట్టు గ్రామములవారికిగూడ తెలియజేసిరి ఇట్టివివాహములు ... ఒక్కొక్క వివాహమునకు తాళిబొట్టు వారు ఖర్చు ఒకఅణాదప్ప మరేమియు ఖర్చుండదు ఈ విధముగ ఆరురూపాయలు క్రమేపీ దేవతపేర వసూలయ్యెను ఆ ఆరురూపాయలను మెహతాగారు గ్రామపంచాయతీకి జమకట్టించిరి

విన్నారా?

ఇటీవల గుజరాతు వర్తకులు ౨౫౦ మంది జట్టుగా కలిసి సముద్రప్రయాణం చేసి యూరోపు దేశాలను చూచివచ్చారని నిశ్చయించుకున్నారట ఈ క్రీస్తుశకపు ౨౦ శతాబ్దాలలోగా ఇంతగొప్ప విచిత్రము ఎన్నడూ జరుగలేదన్నమాట సముద్ర ప్రయాణమే పాతకము శాస్త్రాలలో సముద్రప్రయాణం నిషేధించబడ్డది శాస్త్రానికి విరుద్ధంగా చేస్తున్నారు వీరు ఎంతసాహసమునకున్నారు

* * *

అయితే వీరు ఎట్లు సగమాత్రారేది పర్వ గాంధీగారు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లాలంటే శాస్త్రంతోనే పోతాడా లేక మాటుగోలు వేసు కొంటాడా అని అందరూ తర్కంలో పడినారు తీరా ఆయన తనగోచిగుడ్డతోనే పోయి రౌండుటేబులులో కూర్చున్నారు జార్జి పార్వతి ముందే కలిసినారు నానాసభలలో తెచ్చుకొన్నారు మన సనాతనులు ధోవతితోనే వెళ్తారా? గంగాజలంవెంట తీసుకవెళ్తారా? స్వయంపాకాలు చేసుకుంటారా? అగ్నిహోత్రాలు వెంటతీసుకపోతారా? అని ప్రశ్నలు ఉదయిస్తున్నవి

* * *

దక్షిణదేశంలో ఒట్టలపోరు తక్కువ గోచిలపై అరవవారికి చాలా యిష్టం ఆరవసనాతనులుపోతే పాశ్చాత్యదేశాల్లో నగ్న సంఘాలు మాదిరిస్తారేమోఅని ఒకపత్రికలో వ్రాసినారు అట్లా నగ్నసంఘాలను చూచిన తర్వాత వీరిగోచి వారికి చెప్పనరావాలె లేక అదీ వీరికి పోయిరావాలె తేనుంచే సామర్థ్యాపని అభ్యంతరం

* * *

మొన్న కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు జన్మదినవారంలో తెలుగుబిడ్డా అప్పుడప్పుడు కుంభకోణం చేసేవారికి కోయంబుత్తూరు పోతారన్నారు మనకు జన్మికథలతో పనిలేదు కాని కుంభకోణం అంటే జ్ఞాపకం వస్తుంది ఆరవవారు మనసామ్రాజ్యానికి చాల సహాయం చేసినారు మన ఆంధ్రులలో కొందరు అభిమానులు మా తెలుగు అరవంలోనుంచి రాలేదని వాదిస్తారు కాని అరవవాండ్లు మనవాఙ్మయానికి ప్రసాదించిన శబ్దజాలముచూస్తే సంగతి తెలుస్తుంది మాడండి కుంభకోణం చేయడం అంటే మోసంచేయడంఅని అర్థము మన దేశంలో వాడుకగా వున్నది

చిదంబర రహస్యము అనేమాట చూడండి ఉత్తరదేశార్థంలో ప్రయోగిస్తారు ఫుంగనూరు మనుషులు వాండ్ల తెలివితేటలు చాలామందికి తెలియవు తెలుసుకదా? అరవచాకిరి అనేది కూడ ఆంధ్రులకు గిట్టనేగిట్టదు శ్రీరంగనీతులు తెలుసుకోవాలంటే శ్రీరంగం పోవలసి వస్తుందేమో! కంబరామాయణమునుఅంటే అంత పెద్దకథ అనుటను చెప్తారు ద్రావిడ ప్రాణాయామము అనేది అందరుఎరిగినమాటే కదా! తీరా ఆంధ్రదేశపు సరిహద్దులలో తిరుపతిక్షేత్రానికి కొండమంగళ్లు సిద్ధంగానే వున్నారు

* * *

బహద్దరుయారుజంగుగారు మన హైద్రాబాదులో సుప్రసిద్ధులే వారు మొన్న మద్రాసులో ముస్లిం యువకులకు ఉపన్యాసమిస్తూ "మీరుచాలా కాలమునుండి గ్రంథాలమధ్య పెరిగినందునతో డేళ్లపోయినారు మీ అసలుతత్వమును గుర్తించుకోండి" అని పక లంబాచౌడా లెక్చరు దంచి వేసినారు కాని గ్రంథాల మధ్యమధ్య పెరిగినవి జంతుశాస్త్రము లోనూ తేవృక్షశాస్త్రములోనూ వారు తెలుపక పోవడంచూస్తే వారికింకా శాస్త్రజ్ఞానము అలవడలేదన్నమాట!

* * *

మనదేశములో అంతా దరిద్రదామోదరులము జతపడినాము కాని మనఏలికలైన తెల్లదొరలుండే ఇంగ్లండులో జనులు ఏటేటా ఎన్నాళ్ళు ఖర్చుపెట్టారో చూడండి

పొగాకుమీద	౧౨ కోట్ల సవరనులు
అందాలకుగాను	౬ ” ”
సినిమాలకు	౪ కోట్ల ౩౦ లక్షల ”
మిఠాయికి	౫ కోట్ల సవరనులు

* * *

ప్రొఫెసర్ రంగాగారిని సిమ్లాలో వై యం సీ ఎ వారు తమ క్లబ్బులోనికి రానీయలేదు రంగాగారు ధోవతికట్టుకొని పోతేవారికి సహింపలేకపోయిందట కోటుపంట్లోను హాట్ బూట్ లేనిది ఆ క్రైస్తవక్లబ్బులో కూర్చుండుకోవడం దుర్ఘటమట అయితే యింతఅవస్థపడి పగటివేషాలువేసుకొని యిట్లాంటి క్లబ్బులలో హిందూస్థానీవారెందుకు చేరతున్నారో యేమో అస్సలు విచారించిచూస్తే మతకర్త అయిన యేసుక్రీస్తు ధోవతే కట్టినట్లున్నది క్రైస్తవులు ఆయన చిత్రరువుం వేలకొలది వ్రాయించినారు అందు క్రీస్తుకు టోపీ పంట్లాము బూట్లు ఎందును చిత్రించలేదు పైగా ఆయన్ను సిలువపై యెక్కించి చీలలుకొట్టించిన సప్పటి చిత్రముచూస్తే ఆయనకు గోచిగట్టివున్నది కాని ఆయన శిష్యులమనిపించుకొన్న క్రైస్తవులకు మాటుబూటే పూజనీయమైన వస్తువై పోయింది ఈనాడు క్రీస్తుదేవుడు గోచిగట్టుతో క్లబ్బులోకి వస్తే సిమ్లాకొండనుండి దబదబా దొర్లేలాగా మెడబట్టినూకివేస్తారనుకుంటా

* * *

రెండువారాలనాడు పాట్నాలో ఏడెనిమిది పోలీసుజవాను ఉద్యోగాలకు నోటీసు వేస్తే ౫౦౦౦ మంది మెట్రికులు గ్రాజుయేట్లు యితరులు హాజరైనారట రెండుమూడు వారాల నాడు పాట్నాలో 8 గురు పోలీసుజవాన్లకుగాను ప్రకటిస్తే ౩౦౦౦ మంది హాజరైనారట! అందరు బాగా కండలు పెరిగిన జెట్టీలేనట. ఇంతమందిలో యేలాగా ఏడుమందిని ఏరుకోవాలెఅని అధికారులు దంగై పోయినారట. ఏమిగ్రహచారమో ఏమోవంటవాండ్లు కావాలెఅని ప్రకటిస్తే ఒక్కడుదొరకడు పోలీసు జవానుగిరీలో ఏమిమాహాత్మ్యమున్నదోయేమో

నిజాం రాష్ట్ర
మున్నూరు కాపు
స్థాయిసంఘ
అంతరంగ సభ

గొల్లఖిర్కీ

(విలేఖరి)

యువనామ సంవత్సర శ్రావణ ౭॥ శుక్ర వారము సాయంకాలము ౬ గంటలకు గొల్లఖిర్కీలో శ్రీయుత పింగముశెట్టి వెంకటస్వామి, వకీలుగారి గృహమందు గృహయజమానుని అధ్యక్షతలో ఈ క్రిందితీర్మానములు గావింపబడినవి.

(౧) ఆయవ్యయపట్టిక చదువబడి అంగీకరింపబడినది. దీనిని పత్రిక ముఖమున ప్రకటించుటకు తీర్మానింపబడినది.

ఆదాయము

	రూ.
౧. ఆహ్వానసంఘ సభ్యులు	౪౨౫
౨. సహాయకులు	౧౬౭
౩. ప్రతినిధులు	౨౦౪
౪. అప్పులు	౪౩-౯-౬
మొత్తము	౭౩౯-౯-౬

వ్యయము

౧. ముద్రణము	౧౫౬-౭-౪
౨. చిల్లర పాదరు	౩౮-౧-౧౧
౩. సవారి ఖర్చులు	౯౭-౧౧-౬
౪. పోస్టు టెలిగ్రాములు	౩౪-౧౨-౦
౫. పటములు	౩౩-౦-౦
౬. సభాలంకారము	౧౪౧-౧౩-౩
౭. భోజనములు	౨౯౬-౧౪-౬
౮. బహుమానము	౨౯-౧౨-౦
౯. బ్యాండు	౧౭-౦-౦
మొత్తము	౭౩౯-౯-౬

౨. శ్రీయుతులు పొన్నాల రాజయ్య పత్రి వెంకయ్యగార్లను పైలెక్కలను విమర్శించుటకు గోరనైనది.

౩. కొన్నిలెక్కలు నివేదికను త్వరలో అచ్చొత్తించు ఏర్పాటు చేయవలెనని యున్నది. కనుక చిత్తుప్రతిని, అంచనా వ్యయమును రాబోవుసభలో ప్రవేశపెట్టుటకు తీర్మానించనైనది.

౪. కొన్నిలెక్కలకొరకు వాగ్దానము చేయబడిన మొత్తములు వసూలు కావలసియున్నవని కార్యదర్శిగారు ప్రతిపాదించినందున అట్టిపట్టికను తయారుచేసి రాబోవుసభలో ప్రవేశపెట్టుటకు కార్యదర్శిని కోరనైనది.

౫. మున్నూరు కాపు నవయువకమండలి వారు సంఘోద్ధరణ కార్యమునకు బూనుకొని మహాసభ తీర్మానముల నచులలో పెట్టుటకు సదేశించినందున ఈసభవారు పైమండలివారికి నభినందించు చున్నారు.

౬. తీర్మానముల నన్నిటినిగురించి ఆలోచించి ఎవరెవరికందజేయవలెనో వారికి వెంటనే పంపుటకు అధ్యక్షులద్వారా ఏర్పాటుచేయవలెనని తీర్మానించనైనది.

౭. మహాసభ తీర్మానములను ప్రచారములోనికి తెచ్చుటకు ప్రచారకుని నియామకము నవసరమని అభిప్రాయపడుచు ఒక సంవత్సరము వరకు ఏర్పాటుచేయవలెననియు, ఈ విషయమున ౩౦ రూపాయలకుమించని ప్రతిమాస వ్యయము చేయవచ్చుననియు తీర్మానించనైనది. ఈద్రవ్యమును చందాలరూపమున వసూలుచేయుటకును కార్యక్రమము నేర్పరచి పని దీసుకొనుటకు శ్రీయుత తుంగాసాంబయ్యగారిని గోరనైనది. సంవత్సర చందాల వాగ్దానము చేయుచు, తుంగా సాంబయ్యగారు రూ॥ ౬౦, పొన్నాల రాజయ్యగారు రూ. ౨౫, వెంకటస్వామి వకీలుగారు రూ. ౨౫, మాదాసు క్రిష్టయ్యగారు రూ. ౧౨, బొజ్జం నరసింలుగారు రూ. ౧౨, మనకు ౧౩౬ రూపాయిలు సంవత్సరమునకు గావలసిన ద్రవ్యమును ఒకేపర్యాయము చం

రజతోత్సవాలోచనలు

తే ౨౫ షహరేవరు ౧౩౪౪ ఫ. నాడు బీదరుజిల్లా అవ్వలుతాలుకదారగు అమీరలీ ఖాన్ హెచ్.సి.యస్. గారి అధ్యక్షత క్రింద గొప్ప గొప్ప సర్కారి ఉద్యోగస్థులును, పలుకుబడిగల బీదరు పురవాసులును సమావేశమైరి, మ. ఘ. స. నిజాం ప్రభువుగారి రజతోత్సవమునకు చేయు ఏర్పాట్లు విషయమై ఆలోచించబడెను. అందుకై అమీరలీఖాన్ గారు అధ్యక్షులుగను, జిల్లా నాజిం ఫౌజ్దారిగారును, పోలీసు మొహతెమీముగారును ఉపాధ్యక్షులుగను, మంజూరుల్ హక్ గారు సాధారణ కార్యదర్శిగను, సివిల్ సర్జను, యక్సైజు యిన్స్పెక్టరు, తహసీల్దారు, కే. మొహియుద్దీను (వకీలు), బాపూరావు దేశ్పాండే, బికల్ దాస్ సాహుగార్లు సభ్యులుగను ౧౫ ల ఒకకమిటీ యేర్పడెను.

* * *

సోమశంకర రాజేంద్ర దేశ్ముఖుగారు తేది ౨౭ షహరేవరు ౧౩౪౪ ఫ. నాడు బోధన్ తాలూకాలోని గొప్పగొప్ప పౌరులను, సాహుకార్లను సమావేశపరచి నిజాం ప్రభువుగారి రజతోత్సవమును జరుపుటకు యేర్పాటు చేయు విషయమై ఆలోచనలు గావించెను. కిషన్ రావు ఆఫ్జల్ పూర్కర్, బి.ఏ. ఎల్ ఎల్.బి. గారు అధ్యక్షతవహించిరి. ఆలోచనలన్నియు ముగిసినపిమ్మట రజతోత్సవ సందర్భమున తగినయేర్పాట్లు చేయుటకై కావలసిన ద్రవ్యము చందాలుగా వసూలుచేయుటకు ఒక కార్య నిర్వాహకవర్గము యేర్పరచబడెను. దానికి అధ్యక్షుడు కిషన్ రావు (మున్సిఫ్) గారు: ఉపాధ్యక్షుడు జగజ్జీవన్ చంద్ర, బి. ఏ. తహసీల్దారు

హిందూమతము మరణమాసన్నమైనదా

[౧౨వ పేజీ తరువాయి]

యగు ఒక్క జీవశక్తియొక్క పరిణామాంతరములచే వివిధరూపకముగ నేర్పడినదను ... తనధర్మము హిందూమత విజ్ఞానమువలననే ప్రతిపాదింపబడెను.

ప్రపంచమునందలి మతములన్నియు హిందూమతమునుండియు, హిందూవిజ్ఞానమునుండి యుద్భవించెను. క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ మతములు హిందూమతములోనున్న సిద్ధాంతములలో కొన్నిటిపైనాధారపడియున్నవి. కనుక నవి హిందూమతముసందొక్క భాగముగ పరిగణింపదగినవేగాని విరుద్ధమైనవిగావు. కాని అవి హిందూమతముచే ప్రతిపాదింపబడిన పరబ్రహ్మమగు సత్యస్వరూపమునందొక్క భాగమును మాత్రమే ప్రతిపాదించుచుండుటచే హిందూమతము ఇతరమతములన్నిటికంటెను పరిపూర్ణమైనది.

గారు: కార్యదర్శి సోమశంకర్ రాజేంద్ర ప్రసాద్ దేశ్ముఖ్ గారు. స్థానిక వకీళ్లనుండియు, సాహుకారులనుండియు ౧౦ మంది సాధారణసభ్యులు యెన్నుకొనబడిరి.

* * *

ఇటీవల నల్లగొండలో యిటీవలనే జిల్లాఅవ్వల్ తాలుక్దారగు నవాబ్ మల్లిక్ యార్జంగ్ బహదర్ గారు అధ్యక్షతన ఆజిల్లాకు సంబంధించిన గొప్పగొప్ప సాహుకార్లును, జాగీర్దార్లును సమావేశమైరి. తాలుక్దారు రజతోత్సవముయొక్క ప్రాముఖ్యతను ఉపన్యసించి, అట్టిరజతోత్సవమును జయప్రదముగ జరిపించుటకు అందరుయత్నించవలెననిరి. చందాలు వసూలుచేసి రజతోత్సవసమయమున తగినయేర్పాట్లు చేయుటకై ఒక కార్యనిర్వాహకసంఘము యెన్నుకొనబడెను.

దాదాపుబజీద్దనుండి ప్రోగుచేయవలెనని, వసూలైనద్రవ్యమును బ్యాంకులలో జమకట్టుటకు తీర్మానించనైనది.

౮. ఉపాహారానంతరమున అధ్యక్షులకు కృతజ్ఞతా సూచనలతో సభముగిసెను.

ఆంధ్రులకు
౭౦ లక్షల నిజాం
రాష్ట్రాంధ్రుల అభిగ్ర
హక ముఖ్యసాధనము
గోలకొండ పత్రికా
పోషణము

గోలకొండపత్రిక

వర్తకులకు
నిజాంరాష్ట్రపు పదిమిది
జిల్లాలలోని ఆంధ్రుల
లో వ్యాపారకవృద్ధిక
సాధనము? గోలకొం
పత్రికలో ప్రకటనగు

సంపుటము 10 | ఆగష్టు 19 వ తేది 1935 సం॥ సోమవారము | సంచిక 29

హిందూమతమునకు మరణమాసన్నమైనదా?

పచ్చయప్ప కళాశాల ప్రిన్సిపాలుగారి ఉపన్యాసము

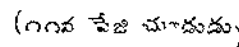
[పచ్చయ్యప్ప కళాశాలాధ్యక్షులగు ప్రొఫెసరు పి.ఎన్. శ్రీనివాసాచారిగారు మద్రాసు పచ్చయప్ప కళాశాలలో ఆగష్టు ౧-వ తేదిసాయంత్రము, కళాశాల విద్యార్థి సంఘ సమావేశ ప్రారంభోత్సవ మొనర్చుచు, హిందూమత పరమార్థమునుగురించి ఉపన్యసించిరి. ఆ యుపన్యాస సారాంశము దిగువనొసగఁబడినది]

హిందూమతమును పలువురు పలువిధములుగ నిర్వచించుచున్నారు. ప్రతికూల విమర్శకులగువారు కొందరు, హిందూమతము పరస్పరవిరుద్ధములగు అనేకసిద్ధాంతములతో నిండియున్నదని పల్కుచుందురు. ఒకవైపున ఏకేశ్వర సిద్ధాంతము, మరియొకవైపున బహుదేవతారాధనము; ఒకవైపున నీతివర్తనము మరియొకవైపున అట్టి నియమము లసత్యములను సిద్ధాంతములు—యిట్టివే పరస్పర విరుద్ధములగు విషయములు గలవు.

కర్మసిద్ధాంతము వలన, హిందూమతమునకు ప్రజలు నిరుత్సాహులై పురుషప్రయత్నరహితులై, వ్యక్తులనట సంభవించుచున్నది. వర్ణాచారసిద్ధాంతమువలన ప్రజలు ఐకమత్యము కోల్పోయి, ఎవరికివారే దుర్బలులై పెరుగవలసి వచ్చుచున్నది. హిందూమతము నందు సహజసిద్ధమగు నీదౌర్బల్యమువలన హిందూసంఘము దినదినమై క్షీణించిపోవుచున్నది. కొన్ని శతాబ్దముల పూర్వము ప్రపంచమున హిందువులసంఖ్య కోట్లుండెడివట. నేడది సగముకంటె ఎక్కువగ తగ్గిపోయినది. హిందూమతము అన్యమతముల దాడికోర్వజాలక తనసంఖ్యలను గోల్పోయెను. ప్రాపంచికజీవితమందన్యమతములబలమునాపశ్యమవలేదు. అన్యమతములలో ఇతరమతములను తమలో నికిమార్చుకొనుటకు వీలుగలదు, హిందూమతమునకట్టిది నిషిద్ధము. ఇందువలనను పాశ్చాత్యవిజ్ఞాన ప్రవాహమువలనను, హిందూమతము, కొలదికాలములో, ప్రపంచమున నామమాత్రముగూడలేకుండబోవునని పలువురు విమర్శకులు పల్కుచుందురు. హిందూమతము కేవలము వేదాంతసారమనియు, కేవలము కొలది గ్రంథములు మాత్రమే దానిని తెలిసికొని అవలంబింపగలరుగాని ప్రజాసామాన్యమునకు అందనిదనియు, ఇది వరకెట్టి ధీశక్తికలవారునైన గ్రీకు, రోమకవిజ్ఞానములంతరించినట్లే, భారతవిజ్ఞానము కాలక్రమమున నంతరించుననియు వారి యభిప్రాయము.

కాని అట్టివారి వాదములు నిజముగాదు: హిందూమతము సనాతనమైనది. అందుచేనే సృష్టియున్నంతవరకేమతము చిరస్థాయిగనుండగిలదు. అట్టిదివ్యతేజస్సు హిందూమతమునందు గలదు. కేవల వైదికసాధనమగు విద్యావిధానమును వ్యాపించియున్న నేటికాలమునగూడ, వేలకొలది మహాత్ములు, ఋషులు మనదేశమున గన్పించగలరు. అది హిందూమతజీవసత్వమునకు చిహ్నముగాని దౌర్బల్యమునకుగాదు. హిందూమతము కడు ఉదారమైనది. అది దుర్బలమని భావింపరాదు. హిందూమతము పుక్కిటి పురాణగాథలమూటయని అన్యమతస్థులు కొందరు పల్కుచుందురు. పురాణగాథలు ప్రతిమతమునందు గలవు. పురాణములు లేనిమతములు లేవు. క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ మతములలోగూడ గలవు. హిందూమతమునగల కర్మకాండను గురించిన విమర్శలనుగూడ నిదియే వర్తించును. క్రైస్తవమతము, మహమ్మదీయమతము రుదుకు బౌద్ధమతమునందు గూడ కర్మకాండగలదు. కనుక నివిలోపములే యైనయెడల, విమర్శకుల మతములయందుగూడ నున్న లోపములేగాని ప్రత్యేకమైనవిగావు. జీవాత్మ, పరమాత్మ, జగత్తుల ఐక్యమును వెల్లడించుటచే, హిందూమతము పరమోత్కృష్టమైనది.

హిందూమతము కేవలము మానవజీవితమును గురించిన సిద్ధాంతముల సముదాయముగాదు. అది సంస్కారపూర్వకమగు జీవిత ప్రవృత్తి. హిందూమతము జీవులయందు పరిపూర్ణమగు నాత్మజ్ఞానమును సిద్ధింపచేయుచున్నది. ఇతరమతములు మానవ సౌభ్రాతృత్వమునే ప్రతిపాదించుచున్నవి. హిందూమత మొక్క-మానవుల సౌభ్రాతృత్వమునేగాదు, చరాచరమగు సకల జీవకోటియందలియొక్క-యు సౌభ్రాతృత్వము ప్రకటించుచున్నది. జగత్తంతయు భగవన్మయమని చాటుచున్నది. మరి యేమతమందును ఈ పరమార్థము ప్రతిపాదింపబడియుండలేదు. భగవంతుడెక్కడనో యుండునని భావించి ప్రార్థనలుగావింపక, తనశరీరమందు ప్రతియణువునందును వ్యాపించియున్న భగవంతుని నిజస్వరూపమును కనుగొనుమని బోధించుచున్నది. ఆధునిక విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులు నేడింకను తెలిసికొనజాలక ప్రాకులాడుచున్న సృష్టి రహస్యమును హిందూమత మెన్నియో వేల సంవత్సరముల నాడే కనుగొని, సృష్టియంతయు పరమాత్మ

(౧౧వ పేజీ చూడుడు)

సినిమానటి మిస్ సులోచన

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press, Hyderabad Editor K Balakrishna Reddy